

DOLENJSKI VEŠT

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA OKRAJA NOVO MESTO

LASTNIK IN IZDAJATELJ: Okrajni odbor SZDL Novo mesto - Izhaja vsak četrtek - Posamezna številka 15 din - LETNA NAROCNINA 600 din, polletna 300 din, četrtletna 150 din; plačljiva je vnaprej - Za inozemstvo 1200 din oziroma 4 ameriške dolarje - TEKOČI RAČUN pri Mestni hranilnici - Komunalni banki v Novem mestu številka 606-70/3-24

Štev. 36 (546) Leto XI
NOVO MESTO, 8. SEPTEMBRA 1960

UREJUJE uredniški odbor - Glavni in odgovorni urednik Tone Gošnik - NASLOV UREDNIŠTVA IN UPRAVE: Novo mesto, Glavni trg št. 3 (vhod iz Dilančeve ulice) - Poštni predal Novo mesto 33 - TELEFON uredništva in uprave št. 127 - Nenaročenih rokopisov in fotografij ne vračamo - TISKA Casopisne podjetje - Delo - v Ljubljani

Nov most čez Krko

Leseni most na Krki med vasema Loke in Volavče bo dograjen predvidoma do 20. septembra. Gradi ga Direkcija za ceste, Novo mesto, investitor pa je KGP Novo mesto. Sredstva za gradnjo mostu so razen KGP prispevali še: Opekarna Zalog, Kremen, privatniki in drugi. Most so začeli graditi pred mesecem dni, splošno bo pa tudi za avtomobilski promet. Gradnja bo stala predvidoma okoli 8 milijonov dinarjev.

BREŽICE: spet obnovljena poslovalnica

Trgovsko podjetje »Krka«, Brežice, preureja poslovalnico »Postrežba«. Obnova bo stala 4 milijone dinarjev, končana pa bo okoli 25. septembra. V prenovljeni poslovalnici bodo prodajali na levi strani samo konfekcijo (od potreb za otroka do starčka), na desni tekstil in galanterijo, zadaj pa železino. To je zadnja poslovalnica »Krke« v mestu Brežicah, ki še ni obnovljena. Zda bodo začeli popravljati tudi poslovalnice izven Brežic, seveda, ko bodo na razpolago sredstva.

ZA VARNOST PRI DELU

V petek, 19. avgusta, je Okrajni sindikalni svet v Novem mestu sklical sejo glede »Tedna varnosti«. Seje so se udeležili zastopniki kolektivov podjetij in ustanov. Pobudnik »Tedna varnosti« je odbor za socialno politiko in delovna razmera Republiškega sveta zvez sindikatov Slovenije. »Tedna varnost« bo od 16. do 23. oktobra letos. »Tedna varnost« je namenjen predvsem kolektivom. V tem tednu bodo kolektivi posvetili varnosti pri delu kar največ pozornosti. V podjetjih in ustanovah bodo ustanovili posebne komisije, v katerih bodo obravnavali gibanje nesreč in poklenih bolezni, nesreč taven dela, nesreč mladih delavcev itd. Komisije bodo razpravljale tudi o skupnih propagandnih ukrepih za varnost pri delu. Prirejali bodo manjše razstave in izobrazilne predstave pri delu. Komisije bodo organizirale tudi obisk filmov, ki obravnavajo varnost pri delu. Posebno pozornost bodo posvetili pouku mladih delavcev.

SREDI NAŠIH GOZDOV JE MNOGO, MNOGO GROBOV...

Bilo je štirinštridesetega ob košnji nad Luknjo pri Prečnem. Nekdo je partizane izdal. Sovrainiki jih je obkolil. Trije so padli tamle na vrhu, mlado partizanko pa je doletelo tule. Imena in priimka ji ni vedel nobeden. Če se prav spominjam, je bila učiteljica, po rodu pa menda Stajerka. Bila je visoka in lepa. Po imenih se v tistih časih njemu spraševali... Nekje na Stajerskem, Gorenjskem, Primorskem, Notranjskem ali Koroskem pa mama še danes ne ve, kje je padla njena hči, kje je njen grob.

Sredi naših gozdov je mnogo, mnogo grobov, je rečeval ob grobu neznane partizanke v gozdu nad Prečno pionirček.

Sredi naših gozdov, po poljih, travnikih, grapah in slemenih je mnogo grobov, znanih in nezanih, v katerih leže znani in nezani borci.

Tja bomo našli pot, kjer nje sinovi si prosti voljo vero in postave...

Veliko jih je padlo na tej poti. Padli so, da bi živeli lahko volili enakost, pravico, poštenost, vse, kar je lepega - socializem.

...in ko sem šel tu mimo, sem videl, da iz plitvega groba mole noge, oplođane od B-sic. A samo malo prej, nekaj dni prej je bila še veselo, mlado, visoko, lepo, živo dekle...

Neznani partizanki, ki je padla med košnjo leta 1944, je v znamenje hvaležnosti postavil narod skromen spomenik. Življenja ji ne moremo vrniti, zato pa čuvajmo vse tisto, za

VREME

ZA ČAS OD 8. SEPTEMBRA DO 18. SEPTEMBRA:

Med 12. in 16. septembrom nekoliko nestabilno in včasih kratkotrajne padavine. Vendar precejsono vreme. V zaključnem letu vreme.

Dr. V. M.

Naše prisrčne čestitke tovarišu Mihi Marinku

Danes praznuje 60. rojstni dan predsednik Ljudske skupščine Ljudske republike Slovenije MIHA MARINKO. Kot nezakonski sin služkinje je že s trinajstimi leti moral na delo v steklarino, čez dve leti pa v rudnik, kjer se je pridružil revolucionarnemu delavskemu gibanju, leta 1919 postal član SKOJ in se udeleževal v kulturno-prosvednih društvih. Po odslužitvi dveletnega vojaškega roka se je leta 1923 vrnil v Zagorje in bil sprejet v članstvo Komunistične partije Jugoslavije. Zaradi akcije proti »Orjunim« je bil mesec dni zaprt, nato pa je emigriral v Francijo. Tam je delal v rudnikih. Bil je predstavnik jugoslovanskih emigrantov v sindikatu rudarjev in funkcionar jugoslovanske sekcije Komunistične partije Francije. Leta 1931 je odšel v Berlin in nato v Moskvo, kjer je obil-

skoval višjo partijsko šolo, leta 1933 pa se je vrnil v domovino. Bil je instruktor Centralnega komiteja Komunistične partije Jugoslavije v Pokrajinskem komiteju za Slovenijo, nato sekretar Pokrajinskega komiteja. Leta 1934 ga je policija v Ljubljani aretirala in po dveh mesecih preiskave konfinirala v Trbovljah. Tam se je preživljal s skromnim zaslužkom na javnih delih. Na IV. konferenci Komunistične partije Jugoslavije decembra 1934 je bil izvoljen v Centralni komite Komunistične partije Jugoslavije. Četudi pod strojim policijskim nadzorom je kot član Pokrajinskega komiteja vodil Okrajni komite partije in preko njega znane velike štrajke in druge politične akcije v revirjih. Kot podpisnik proglaša za ustanovitelj Neodvisne delavske stranke je bil leta 1935

zopet aretiran, izpuščen in ponovno aretiran, odpeljan v Zagreb, mučen in po dveh mesecih zapora na procesu v Beogradu zaradi pomanjkanja dokazov oktobra 1936 oproščen. Na ustanovnem kongresu Komunistične partije Slovenije 17. in 18. aprila 1937 na Cebinah nad Trbovljami je bil izbran v Centralni komite Komunistične partije Slovenije. Nato je ilegalno vodil skupino rudarjev v pomoč španskim profitaštom, a ga je partijsko vodstvo iz Pariza poslalo nazaj v Slovenijo. Povrniti je bil zopet aretiran in konfiniran v Braslovčah. Uspel je spodbijati zakonitost odločbe o konfinaciji in se po dveh mesecih vrnil v Trbovlje. Kljub policijskim škianam in kaznim je legalno vztrajal v Trbovljah do konca leta 1939, ko je organiziral in vodil devetdnevno stavko. Tedaj se je umaknil v ilegalno, delal v Zvezi slovenskega delovnega ljudstva, bil nato instruktor Centralnega komiteja Komunistične partije Jugoslavije, pri Centralnem komiteju Komunistične partije Hrvaške do julija 1940, zaprt dva meseca in izročen ljubljanskim policijam, ki ga je konfinirala v Brusnicah pri Novem mestu, od koder je ponovno pobegnil v Zagreb in bil kot instruktor Centralnega komiteja Komunistične partije Jugoslavije poslan v Bosno. Od tam je januarja 1941 odšel v Ljubljano, kjer je urejal »Ljudsko pravico« in sodeloval v ožjem vodstvu Komunistične partije Slovenije in bil kot tak eden izmed vodilnih organizatorjev narodnoosvobodilne borbe. Na partijski konferenci 1. julija 1941 je imel referat o kadrih, julija postal politkomisar Glavnega poveljstva slovenskih partizanskih čet in v težavnih pogojih mesec dni organiziral narodnoosvobodilno borbo na Stajerskem. Septembra je šel na posvetovanje Vrhovnega štaba v Stolice, zatem je vodil akcijo na Bučico, decembra 1941 aretiran in obsojen na 30 let. V ječi Castell Franco v Italiji je vodil organizacijo Komunistične partije in Osvobodilne fronte, konec leta 1943 je pobegnil in prišel na osvobodeno ozemlje v Slovenijo. Nato je politično delal na Primorskem in v Trstu. Konec leta 1944 je bil poslan v Makedonijo, nato je delal v Centralnem komiteju Komunistične partije Jugoslavije, 15. junija 1946 je postal predsednik Narodne vlade Slovenije, sekretar Centralnega komiteja Komunistične partije Slovenije in Izvršnega

Tovariš predsednik Miha Marinko za govorniškim odrom: njegova preudarna beseda vedno pomaga v graditvi socialistične družbe

Kirurgi bodo zborovali v Novem mestu

Od 14. do 16. oktobra bo v Novem mestu VII. sestanek kirurgov ortopedsko-travmatoloških sekcij Slovenskega zdravniškega društva in Zbora liječnika Hrvatske. Približno 250 kirurgov in prometnih strokovnjakov bo na sestanku sekcije razpravljalo o prometnem (travmatizmu, po domače: o poškodbah kot posledici prometnih nesreč). Takšna posvetovanja namreč veta večja gostota prometa in rastoče število prometnih nesreč. V poročilih in razpravi bodo kirurški in pro-

metni strokovnjaki obdelali številna vprašanja s kdrurških, prometnih in drugih gledišč. Razpravljali bodo o administrativno-organizacijskih problemih pri prometnih nesrečah, o pomanjkljivosti zdravstvene službe s stališča prometnih organov, o šibkosti v prometni organi, o sodnomoedicalnih vprašanjih, o organizaciji obveščanja pri prometnih nesrečah, nudenju prve pomoči, zdravljenju poškodovancev in še o vrsti problemov a lega področja.

Tokrat je padla prijetna dolžnost, sprejeti številne goste strokovnjake kirurgije in prometne službe na Novo mesto. To je pomembno toliko bolj, ker se Dolenjska z obilico naravnih lepot šele razvija v turistično področje. Udeleženci si bodo našo pokrajino ogledali na več izletih. Če jih bomo sprejeli z vso pozornostjo in gostoljubnostjo, ki smo jim ju dolžni nuditi, bodo postali naši najboljši turistični propagatorji.

V okviru sestanka kirurgov ortopedsko-travmatoloških sekcij bo več prireditve. Podrobneje bomo bralce seznanili z vsem, kar bi jih utegnilo zanimati še v prihodnjih številkah.

Šest srebrnih, štiri bronaste

Iz našega okraja, oziroma iz Posavskega vinorodnega področja, kakor pravijo vinski strokovnjaki, razstavljajo na VI. mednarodnem vinskem sejmu v Ljubljani Kmetijska zadruga Bizeljsko, Vinarska zadruga Kostanjevica ob Krki in »Vino Brežice« Brežice skupno

10 vzorcev. Res je, da naša vina niso bila proglašena za šampione 1960 in da niso dobila nobene zlate medalje - vendar so bila nagrajena vsa s srebrnimi in bronastimi medaljami.

Kmetijska zadruga Bizeljsko je poslala v oceno 4 vzorce. Srebrno medaljo so dobila vina: Drenovčan, ki je mešano belo, Rumeni plavec in Laški rizling; bronasto pa je komisija prisodila Bizeljskemu rdečemu. Vsa vina so letnik 1959.

Vinarska zadruga Kostanjevica ob Krki razstavlja le en vzorec. Njenemu Pristnemu cvičku, letnik 1959, je bila prisojena srebrna medalja.

Brigadirji se vračajo - in odhajajo

20. avgusta je odšla na gradnjo avtomobilske ceste XIV. ljubljansko - novomeška MDB »Mlika Kerin«. Iz novomeškega okraja je v tej brigadi 81 brigadirjev, iz ljubljanskega pa 64. Oboji so iz vrst delavsko-kmečke mladine. Na avtomobilski cesti bodo ostali dva meseca. Naslov brigade je: XIV. ljubljansko - novomeška MDB »Mlika Kerin«, Omladinsko naselje Djuro Djaković, Vel. Grabovnica, Srbija.

31. avgusta popoldne se je vrnila iz Srbije XII. novomeška srednješolska MDB »Mlika Šobar-Nataša«. Za lepe uspehe na delovnišču in življenju v našelju je bila v enem mesecu brigada trikrat udarna, 2-krat specialno in 1-krat še posebej pohvaljena. V njenih vrstah se je vrnilo kar 22 udarnikov in 35 pohvaljenih brigadirjev!

POGUMNA REŠITELJICA

Sonce je pripekalo. Toploter je pokazal 34 stopinj Celzija. Dan je bil veder in lep, kopanje izredno prijetno. Vsi na plaži ob Krki pri Brežicah so bili veseli, igrali so šah ali karte, se pogovarjali in hladili v bistri vodi. Vsek se je po svoje zabaval in užival počitek, nenadoma pa se je razlegel krik: »Na pomoč!«

Vsi smo stekli proti dečku, ki je klicel. Vsem nam je bilo jasno, da se nekdo utaplja in da je treba priskočiti na pomoč. Ob kraju nesreče se je zbralo veliko kopalcev, med njimi mnogo moških, pa vendar se nobeden ni upal iti reševati fanta, ki je kazal že zadnja znamenja življenja. Zdalje pa se je našla pogumna tovarišica, mafi dve dekile in žena pripadnika JLA Dobrila Milanović. Brez pomišljanja se je pognala v globino Krke in zaplavala proti utopljenču. Začel se je boj na življenje in smrt. Viedka je utopljenca proti bregu, kjer je bilo izredno naporno, kajti deček ni imel las, da bi ga lahko zgrabila za nje, pa tudi moči so ji slabele. Pred bregom ji je pomagal tovariš Karamehmedović. Skupaj sta spravila ponorečenca na obalo in ga tako rešila gotove smrti, kajti po umetnem dihanju in masiranju se je deček kmalu osvestil.

O tem dejanju hrabre mater je res treba zapisati tudi javno, v časopisu, in ji za njeno požrtvovalnost in resnični pogum izreči vse priznanje. »Mislija sem le na to, da ga rešim.« je rekla tovarišica Milanovićeva, »saj si nisem mogla zamisliti, naj bi se nenadoma pretrgalo mođe življenje, ki je pravzaprav šele začelo živeti, delati in ustvarjati.«

Čez nekaj dni je deček z materjo obiskal svojo rešiteljico in jo obdaril, kar je tudi prav lep primer hvaležnosti. Vsi trije so jokali od sreče in radosti, da neugoda ni imeča slabega konca.

Pogumna tovarišica Milanovićeva, ki je rešila mlado življenje našega tovariša in prijatelja, je naša vse!

(Nadaljevanje na 3. strani)

PREMALO JE DOBREGA CVICKA

Znanega vinskega strokovnjaka in stalnega člana degustacijske komisije mednarodnih vinskih sejmov, enologa Josipa Levaniča iz Ljubljane smo naprosili, da je za vinogradnike v našem okraju odgovoril na nekaj vprašanj. Upamo, da bodo naši vinogradniki še s posebnim zanimanjem prebrali mnenje priznanega strokovnjaka o cvičku in njegovih vrednostih na tujem in domačem trgu.

V čem je glavni namen mednarodnih vinskih sejmov? - Kakšne koristi si lahko obeta-mo kot prireditelji takega srečanja proizvajalcev in kupecv vina?

Mednarodne vinske sejme so v preteklosti prirejale različne vinorodne države (Francija, Italija in druge) doma ali pa so se udeleževale s svojimi vinskimi vzorci velikih svetovnih razstav (London, Bruselj itd.). Namen mednarodnih vinskih razstav je v prvi vrsti vzgojen za vinogradnike, je sploh visoka šola za vse vinarje sveta. Na takih razstavah se jim nudi edinstvena priložnost, da se seznanijo z vini drugih držav, nudi se jim možnost, da ocenijo njihovo vrednost, primerjajo jih z vini lastne države in s svojim lastnim pridelkom. Vrednost take primerjave in ocenitve je nesluteno važna. Pri tem pomagajo vinarjem še ocene mednarodnih degustacijskih komisij. Primoranci so torej opustiti vse, morda skrite simpatije do ne-

in velika trgovska podjetja ga zamen iščejo po naših krajih, čeravno je povpraševanja po njem doma in v tujini vedno več - Kaj nas uči sedanjí mednarodni vinski sejem v Ljubljani - O vlogi in ceni dolenjskega cvička na domačem in tujem trgu

kega vina (morda je to prav njihov lasten pridelek) - in soditi trezno. Za tako objektivno presojo so edino in najhitrejšje delujoče sredstvo prav mednarodne vinske razstave. Seznanijo jih z vrednostjo njihovih lastnih in tujih vin. Prav v tem pa je spodbuda za njihov nenehni napredek.

Cloveštvo je že tako, da hoče biti vsak med prvimi, med najboljšimi in to je tudi pravilno. Poznate vinogradnike in kletarje? Nobenega ne boste našli, ki ne bi gojil najsrčnejše želje, da bi bilo njegovo vino med najboljšimi. Zato vlagajo v svoj poklic tudi ogromne napore in se ne bojijo nobenih žrtev. Ponosni so na svoj pridelek, kot mlada mamica na svojega krepkega otročka. Da, taki so vinarji po vsem svetu, taki so bili in tako ostanejo. Zalljubljeni so v vino lastnega pridelka. Zelo boleče je, če se morajo na kakšni mednarodni razstavi prepričati, da njihovo vino le ni najboljše, da je drugo, sosedovo ali iz sosednje vinske pokrajine ali iz druge države le še boljše. Taka ugotovitev je veliko razočaranje, toda hkrati edino in zelo učinkovito sredstvo za vsakega vi-

narja, da bo napel vse sile in da ne bo ničesar opustil, da bo v bodoče njegovo vino res najboljše med najboljšimi. In v tem je ogromna gospodarska vrednost za prirejanje mednarodnih vinskih razstav. Ocene vseh razstavljenih vin objavljajo po strokovnem časopisju v vseh državah sveta. Kupci - Interesenti in ljubitelji jih primerjajo, se začnejo zanimati za vina tistih držav, ki so dobila največ zlatih medalj, ker vedo, da so to tudi res najboljša vina, ki bi jim šla najbolj v prodajo, ki bi dvignila njihov promet. To je druga plat, druga polovica namena mednarodnih vinskih razstav.

V Jugoslaviji smo ponosni na mednarodne vinske razstave v Ljubljani, ki so nam pokazale, kaj pomorejo druge države, inozemske interese pa so nazorno prepričale, da rastejo pri nas vina, ki sodijo zanesljivo med najboljša vina na svetu. Prepričale so jih tudi, da so naša konzumna vina, ki jih pridelamo v velikih količinah, zelo dobra in pitna in zaradi tega danes tudi predstavljajo iskano izvozno blago. Upamo, da se ne bo nikjer več pojavil pisec, ki bi se upal trditi, da pridele-

Letošnja odlikovanja mednarodnega ocenjevanja vinske embalaže v Ljubljani - po modelu amfor, posod, v kakršnih so v naših krajih že Rimljani pred 2000 leti shranjevali vino

Jugoslavija samo »divja vina« (misli je srova vina slabega okusa!) kakor smo to brali pred nekaj leti v neki angleški strokovni reviji! Veliko število zlatih medalj, ki so jih prejela jugoslovanska vina na vseh šestih dosedanjih mednarodnih vi-

Vasilija Blažević

Odslej tudi strojni odseki aktivni

Minulo leto predstavlja prelomnico v nabavi mehanizacije in delovanju strojnih odsekov pri kmetijskih združenjih v našem kraju. Mehanizacija se vedno bolj uveljavlja. Tako je bilo lani nabavljenih 92 traktorjev s preko 600 priključki. Razveseljivo je tudi dejstvo, da je bila mehanizacija pretežno del zaposlena v kmetijah in le malo pri raznih prevoznih in drugih. Če to primerjamo s preteklimi leti vidimo, da je zdaj mehanizacija zaposlena v kmetijah z že okoli 70-80 odstotkov, medtem ko je bila še leto prej le okoli 20-30 odstotkov. Vse ostalo je takrat odpadlo na razne prevoze.

Razen teh pozitivnih ugotovitev pa analiza zaključnih računov kaže, da je pri nekaterih kmetijskih združenjih v delovanju strojnih odsekov še precej negativnih pojavov. Izmed 51 kmetijskih združenj v kraju, ki so lani delovala, je imelo 14 združenj pri strojnih odsekih večjo ali manjšo izgubo, ki se giblje od 10 do 800 tisoč dinarjev. Za takšno stanje je več vzrokov; eden glavnih je v tem, da so v nekaterih združenjih upravniški premalo skrbeli za izračunavanje kalkulacij strojnih del, prav tako pa tudi niso upoštevali v dovoljni meri politike nagrajevanja strojnikov po njihovem opravljenem delu. Seveda je po vsem razumljivo, da so po-

svečali vse premalo skrbj tudi polni zaposlitvi strojev.

Za vse upravniške kmetijskih združenj velja, da so premalo odločni in čestokrat podležje željam posameznikov v združenjih svetih in upravnih odborih kmetijskih združenj, ki težijo za tem, da bi bile traktorje in druge strojne ure čim cenejše, ne oziraje se na rentabilnost stroja in strojnega odseka ozir. Zdruga nastopih. Povsod so namreč močno prevladovala težnja, da bi bile strojne ure čim cenejše, odkupne cene kmetijskih pridelkov pa čim višje. Tem škodljivim težnjam posameznikov v družbenih organih so zapadli večinoma vsi upravniški združenj, ki danes izkazujejo izgubo pri strojnih odsekih. Izgubo so imele naslednje zadruge (zneski so v tisočih dinarjev): Šentlorence 847, Trebnje 748, Vinica Loka 400, Mirna peč 365, Vinica 346, Šmarjeta 272, Dobrič 244, Šentrupert 150, Mirna 107, Mokronog 84, Brusnice 22, Dvor 17, Dolenjske Toplice 14 in Gradac 10.

Pri KZ Šentlorence, ki ima največje izgubo, je krivda predvsem v slabi organizaciji dela, nizki kalkulaciji strojnih del in nagrajevanju. Tako je na primer traktorist zapeljal na postajo prikolico, kjer bi moral nakladati neko blago. Ker na postaji ni bilo nakladalcev je mirno sedel in čakal. To pa ni osamljen primer. Če bi bil traktorist plačan od efektivne ure, bi prav gotovo drugače ukrepal, ker pa je bil plačan le po času, mu je bilo seveda vseeno koliko časa čaka.

Pogosto se postavlja tudi vprašanje okvar in popravil raznih strojev, zato so ponekod začeli nagrajevati tudi za boljše vzdrževanje strojev. Ponekod strojnike v času, ko ni zanje dela, zaposlujejo tudi pri raznih drugih delih.

Na Vinici jim dela preglavice velika mlatnica, ki ni dovolj izkoriščena. Na splošno je ponekod še precej strojev (razni vprežni plugi, brane in podobno), ki pravzaprav ne spadajo več v napredno kmetijstvo in so večji del že amortizirani, vendar določen del amortizacije še vedno teče, kljub temu, da jih ne uporabljajo več, ker so zastareli.

Razen tega je vzrok izgube tudi v tem, da so bili traktorji nabavljeni v januarju in februarju, potrebni priključki zanje pa šele maja in junija, tako da je traktor s svojo amortizacijo zdruge le bremenil, ne da bi hkrati ustvarjal že tudi dohodek.

Pri vseh drugih združenjih v kraju je mehanizacija visoko

rentabilna, zlasti pri tistih, kjer so danj vsi pogoji za strojno obdelavo. Sicer pa grede letos tudi v združenstvih izključno na nagrajevanje po učinku, za kar so zadržuje že pripravile podobne proizvodne finančne plane za vsako obračunsko enoto posebej. Tako tudi za strojne odseke. Ki bodo poslej delovali le na osnovi rentabilnih ekonomskih cen strojnih uslug in z vsestranskim prizadevanjem posameznih strojnikov in traktoristov za čim boljše izkoriščanje strojnih zmogljivosti.

Vozil brez izpita, vinjen in z neregistriranim motorjem

15. avgusta se je pripetila na cesti Velika Loka-Sentlorenca prometna nesreča, za katero je Ljud.milica izvedela šele nekaj dni kasneje. Iz Velike Loke proti Šentlorencu je vozil Marjan Grmovšek z neregistriranim motorjem, brez šoferskega izpita; voznik je invalid brez desne roke, bil je vinjen in je peljal po sredi ceste. Iz nasprotna strani je pripeljal kolezar Alojz Novak, ki je bil poškodovan, na vozilih pa je za okoli 3000 din škoda.

Voznje brez izpita se običajno vse bolj žalostno končajo. Voznje z neregistriranim motorjem vozilom niso dovoljene. Vozil v vinjenem stanju pa je skrajno nevarno!

ZUNANJEPOLITIČNI TEDENSKI PREGLED

V Kongu je spet prišlo do resnega nenadnega preobrata. V noči med ponedeljkom in torkom je dobesedno »počilo« med predsednikom republike Kongo Kasavubujem in predsednikom kongoske vlade Lumumbo. Čeprav ves potek dogodkov še ni povsem jasen in se najnovejša kriza še ni končala, se je položaj nekako tako-le odvil:

Predsednik republike Kasavuba je v ponedeljek ponoči odstavil premiera Lumumbo, češ da so »ga postavili Belgijci« in da »svodi državo v bratomorno vojno«. Kasavuba je govoril po radu Leopoldville in dejal, da je zahteval od Združenih narodov, naj prevzamejo nadzorstvo v državi, sam pa da bo prevzel poveljstvo nad kongosko vojsko.

Toda premier Lumumba ni čakal krizem rok. Pohitel je na radijsko postajo, okrog katere je strail ganski bataljon pod poveljstvom britanskega majorja. Ta je pozneje izjavil, da je dobil ukaz, naj prepreči Lumumbi dostop do radijske postaje. »Streliški nisem mogel«, je naslednje jutro dejal ta major, »saretirati pa ga tudi nisem mogel. Major je torej spustil Lumumbo v radijsko postajo. Ta nekoliko šundna izjava in še bolj nenavaden ukaz, ki ga je bajje dobil britanski major, nekoliko osvetljuje ozadje najnovejše krize v Kongu.

Medtem je Lumumba prišel do mikrofona. To mu je omogočilo, da je nevtiraliziral potezo predsednika Kasavubuja, čigar korak je označil za nezakonit, ker temelji zakon republike omejuje pravice predsednika republike in je pred parlamentom odgovorna samo vlada, ki sta jo izvolila oba doma ustavodajna skupščina.

V treh govorih je Lumumba tudi pozval domačo kongosko vojsko, naj mu ostane

na njegovi strani. Tako se je Lumumba s tem, da je dobil dobrončel vlade na svoje stran, posrežilo zavrniti Kasavubin udarec in popolnoma preobrniti položaj. Po najnovejših poročilih ima kongoska vlada »polažaj v rokah«, kakor pravijo ob taknih priložnostih.

Toda to je samo ena plat položaja. Ta je že dovolj zapleten zaradi spora med Kasavubujem in Lumumbo, zaradi bojev med kongosko armado in določenimi separatističnimi gibanji in notranjosti dežele, posebno v pokrajini Kasai, dalje zaradi pomanjkanja selerne državne uprave, prometnih sredstev in tako dalje. Toda ne smemo pozabiti, da je v Kongu tudi navzoča neka druga sila — mednarodne deštne OZN, ki so prišle v Kongu na zahtevo kongoske vlade in opravljajo tam svoje dolžnosti na temelju resolucij, ki jih je sprejel Varnostni svet. V smislu teh resolucij pa je dolžnost mednarodnih sil predvsem in samo ta (grobo rečeno), da zagotovijo umik belgijskih čet (to se je zgodilo) in da zaščitijo in obvarujejo nedotakljivost kongoskega ozemlja. Potemtakem se mednarodne sile OZN ne smejo vmešavati v notranje zadeve Konga.

Po dramatični noči, v kateri je predsednik Kasavuba odstavil premiera Lumumbo, premier Lumumba pa predsednika Kasavubuja, se enote OZN v Leopoldvillu popolnoma odrezale radijsko postajo in Leopoldvillu. Ustavile vse oddaje in

potemtakem preprečile premieru Lumumbi, da bi imel še kak govor po radiu in tako prišel v stik s prebivalstvom, da bi ga obvestil o najnovejših ukrepih in odločitvah vlade, v kateri menda tudi ne vlada popolno soglasje.

Alli je to vmešavanje v notranje zadeve? Ali je imel predsednik republike Kasavuba pravico odstaviti predsednika vlade? Ali je imel, dalje, pravico pozvati mednarodne sile OZN, naj »prevzamejo nadzorstvo v državi« in se s tem neposredno vplesti v notranje dogajanje v Kongu? Ali pa je imel prav Lumumba, ki je odstavil predsednika republike in ga razglasil »za izdajalca domovine«?

Nova kriza v Kongu

Mnogo je še nejasnega v Kongu in bo treba počakati na nadaljnji razplet dogodkov. Morda je sedanja kriza samo videti hušja, kot je v resnici, kar je najbrž posledica senzacionalnih poročil raznih novinarjev in diplomatov. Kljub temu je ne gre podcenjevati, čeprav se je modro vzdržati preuranjenih ocen in predvsem napovedi.

Zelo verjetno se dogajajo na eni in na drugi strani (posebno ker imajo še povsod svoje prste vmes nekdanji kolonialisti) nenavadne stvari — za kulisami. Mnogo tega je neznan svetovni javnosti. Toda tisto, kar je neznan, se prepleta s tistim, kar je znano. In za jasnejše razumevanje položaja je treba vedeti tudi za pobude vseh prizadetih. Te pa niso vedno takoj jasne. Zato bo treba o Kongu še pisati.

Mnogo je še nejasnega v Kongu in bo treba počakati na nadaljnji razplet dogodkov. Morda je sedanja kriza samo videti hušja, kot je v resnici, kar je najbrž posledica senzacionalnih poročil raznih novinarjev in diplomatov. Kljub temu je ne gre podcenjevati, čeprav se je modro vzdržati preuranjenih ocen in predvsem napovedi.

Zelo verjetno se dogajajo na eni in na drugi strani (posebno ker imajo še povsod svoje prste vmes nekdanji kolonialisti) nenavadne stvari — za kulisami. Mnogo tega je neznan svetovni javnosti. Toda tisto, kar je neznan, se prepleta s tistim, kar je znano. In za jasnejše razumevanje položaja je treba vedeti tudi za pobude vseh prizadetih. Te pa niso vedno takoj jasne. Zato bo treba o Kongu še pisati.

Agrominimum za travnike in pšenico tudi v občini Crnomelj

V občini Crnomelj so bile v minulem tednu temeljite razprave o agrotehničnih ukrepih za pridelovanje pšenice in sena na travnatih površinah. O odloku in pripravah za izvedbo tega odloka so razpravljali na zasedanjih združenih svetov in vseh kmetijskih združenj. Na ta zasedanja so bili povabljeni tudi občinski odborniki, zastopniki krajevskih odborov ter organizacij SZDL in ZK, kmetijski strokovnjaki ter zastopniki občinskega odbora SZDL.

KAJ SO NAM PAVEDALI NA KMETIJSKI STROKOVNJAČI?

Ne samo dolgoletni poljski v svetu, tudi pokušaji z gnojenjem travnikov ni košenilic v Beli krajini so dokazali, da je gnojenje z umetnimi gnojili najdonosnejše. Eden izmed tistih poljskov je bil na košenilici Benca Ivana iz Podklanca. Na njegovi površini je košenilice je bil pridelal 12,4 stota na hektar, na pravilno gnojeno površini te košenilice pa je bil pridelal 43 stotov sena na hektar. Podoben rezultat je pokazal tudi gnojilni poljski na košenilicah Jožeta Flajnika iz Ferudine, Marka Čadončiča iz Balkovcev in drugih.

Takole me je vprašal član združenega sveta na zasedanju

prav na kratko: »Povečanje pridelka sena že prvo leto omogoča povečanje stalaža živine, leto do več gnoja, ki ga vračamo travnikom in košenilicam.«

POJASNILO

Dodatno k članku »OBSEJENI GRABELJIVCI«, ki smo ga objavili letos 11. avgusta, pojasnjujemo po naslednjih ugotovitvah naslednje:

Garaze, ki so bile zgrajene za tovaršne P. M. in D. v Novem mestu, nimatejo po ugotovitvah nadzornih organov OLO Novo mesto nobene zveze s »predstavno zgradbo OLO ali z zvezo dveh desetstopenjskih okrajnih blokov v Kandiji«.

Po izjavi tov. P. teh garaž omenjeni niso gradili kot okrajni uslužbenec, temveč kot predsednik in tajnik hitrega sveta Jerobove ul. 20. Garaže so niso gradile niti na račun okrajnih blokov, niti na račun nedavne stavbe OLO Garaže so, kot trdi tov. P., last stanovanjske skupnosti. (Zanje bi moral koristiti že od 1. januarja 1959 dalje plačevati garažnino, se pravi najemninu).

Se vedno pa ni pojasnjeno, kdo je plačal račun za te garaže, katerih vrednost znaša 165.333,— dinarjev. SGP Pomur za ta dela ni izstavil računa. Pionirjev obrat plačila, prav tako pa za ta dela ni izstavil računa Pionirjev obrat REMONT, niti ni bil porabljen material plačan pri blagajni podjetja.

UPRAVNI ODBOR KERAMIKE TOVARNE KERAMIČNIH IZDELKOV

NOVO MESTO razpisuje presta delovna mesta:

1. KVALIFICIRANEGA ZIDARJA
 2. VEČ NEKVALIFICIRANIH DELAVCEV z možnostjo prekvalifikacije v pečarski stroki
- Interesenti naj se javijo v upravi podjetja!

Razpis štipendij ObLO Trebnje

Komisija za štipendije Občinskega odbora Trebnje razpisuje na podlagi 27. člena Temeljnega zakona o štipendijah (Uradni list SRS št. 32/55) štipendije za študij na naslednjih šolah:

- 1 — medicinska fakulteta — oddelek za splošno medicino;
- 1 — medicinska fakulteta — oddelek za stomatologijo;
- 1 — šola za medicinske sestre;
- 3 — šola za babice;
- 2 — višja šola za socialne delavce;
- 1 — fakulteta za agronomijo, gozdarstvo in veterinarstvo — oddelek za veterinarstvo;
- 1 — višja upravna šola;
- 1 — višja komercialna šola (oddelek za finančno stroko);

Pravilno kolokovano prošnje (250 din državnih takse) s priloženimi življenjepisom, potrditvijo o premoženjskem stanju in potrdilo o višini otroškega dodatka vložite v 15 dneh po objavi tega razpisa pri komisiji za štipendije ObLO Trebnje.

Komisija za štipendije ObLO Trebnje

»Ti ukrepi, ki jih predljuje odlok o agrominimumu, so za naš kraj še prenziki. Take doze umetnih gnojil precej kmetov pri nas že uporabljajo. Z odlokom bi bilo treba uvesti še večje doze in strojno obdelavo. Nujen bi bil predpis, ki bi zahteval obvezno iztrebljenje čišnlja, da bi preprečili razvoj rje na pšenici,« so rekli Dragatušani.

KAJ MORAMO ZLASTI UPOŠTEVATI PRI SETVI PŠENICE V TEM LETU?

Prezkušimo kaljivost pšeni ce in nabavimo novo seme! Letošnja majska pozeba je povzročila, da je pšenica precej neenakomerno dozorela, zlasti pritačkavati je, da bo kaljivost pšenice na področjih, ki jih je prizadela pozeba, precej padla. Vsa kmetovalca naj še pred setvijo prezkusijo svoje seme glede kaljivosti. Razmislijamo se o tem, ali se nam letos res ne izplača kupiti originalno seme pšenice pri kmetijski združenju!

NI UPOŠTEVAL PROMETNEGA ZNAKA

23. avgusta ob 19.30 je vozil skozi Senovo Franc Levčar. Pri križišču ceste in železnice ni upošteval prometnega znaka, niti luči na lokomotivi pa tudi dvakratnega znaka sirene z lokomotive. Ne pri trenju je dobil neprevzeti mopedist pretres mozganov in odrgnine, na mopedu pa je bilo za okoli 10.000 dinarjev škoda.

Prvo kazen za nezpolnjevanje prometnih predpisov je mopedist torej že dobil, verjetno ga ga čaka še druga.

Kratke Z RAZNIH STRANI

■ V Parizu je imel francoski predsednik de Gaulle dolge pričakovane uskovne konferenco, na kateri je govoril o Alžiriji (nič novega), o dekolonizaciji (Francija priznava vsakemu narodu pravico, da je sam svoj gospodar. Očitno Alžirija ne sodi sem), o zahodnoevropskem sodelovanju (de Gaulle predlaga ustanovitve posebnih organov za politično, gospodarsko in vojaško koordinacijo »Male Evrope«, in o Atlantskem paktu (potrebna je njegova revizija).

■ Po šovinističnem in revanšističnem zborovanju v Düsseldorfu, na katerem so begunci iz Slezije zahtevali nazaj ta del Poljske, je v zadnjih dneh prišlo do več takih zborovanj v Zahodni Nemčiji: v Berlinu, Saarbrückenju in drugod. Skupaj z nekdanjimi vladnimi načelniki so se tak zborovanj udeležili tudi visoki uradniki osebno. Adenauer je s dopusa v Italiji poslal čestitke udeležencem zborovanja v Zahodnem Berlinu.

■ Zadnji teden je sovjetski premier Hruščev uradno obiskal Finsko in med obiskom čestital predsedniku finske republike Kekkonenu za 60. rojstni dan. Po obisku sta oba državnika podpisala skupno sporočilo, ki govori o vzorcu komunizma, da so odnosi med ZSSR in Finsko za zgled mirljive koeksistence med narodi.

■ Na Zahodu vlada zadnje dni živa diplomatska delavnost zaradi napovedi, da bo sovjetski premier Hruščev vodil letošnjo sovjetsko delegacijo na letošnjem zasedanju Generalne skupščine OZN v New Yorku. Vse vzhodnoevropske delegacije bodo vodili sekretarji partij, razen albanske, ki jo bo vodil predsednik albanske vlade Mehmet Selu.

■ Po konferenci zunanjih ministrov držav članic Organizacije ameriških držav (OAS) je bilo slišati precej kritik na račun sprejete ameriške resolucije, ki govori o vzorcu komunizma, vpliva na zahodno poloblo in oboja vse tiste, ki ta vzor podpirajo (mlajšina je predvsem Kuba). Očitno je, da so druge latinskoameriške države iz tega razloga ne bodo nje podpisale omenjene resolucije. Kubanski premier Castro in zunanji minister Raul Roa sta resolucijo zavrnili in pomenila, da se Kuba ne bo vdala ameriški pritisku.

Naš pokuševalec na vinskem sejmu

Z avtobusi, vlaki, osebnimi avtomobili, še drugimi prevoznimi sredstvi in peš romajo te dni skupine ljudi v Ljubljano. S pobožno zbranostjo zavijajo proti istemu cilju — Gospodarskemu razstavišču, kjer je le še danes in juari VI. mednarodni vinski sejem. Cilj je »jurček«.

V zgornji »jurčkovi« dvorani se Dolenjci ne ustavljajo preveč radi, odkar se je raznesla vest, da je nekdo pomotoma popil paradiznikov sok. Nesrečnež je namreč mislil, da pije rdeče vino. Tu gori sploh točijo same sokove in čaje, ki nimajo nič galitanov. O sokovih se vsi strinjajo samo v dveh ugotovitvah: da jih v postičih in trgovinah ni dobiti in da so predragi. Marsikdo — čeprav nerad — prizna, da so tudi sokovi dobre pijače.

Pa zavijajo za množico po poljastih stopnicah navzdol. Obiskovalce ima vti, da bo hoja po zavilih stopnicah dolga, saj mu prihajajo nasproti ljudje, za katere bi mislil, da se jim zaradi polžastega zavijanja stopnic vrti v glavi. Ko pride človek dol, ugotovi, da se je smotil. Stopnice ne peljejo globoko in vzkrok vrtenja bo neke druge. Seveda je drugje! Spodnja dvorana je tudi okrogla in poskuševalci morajo hoditi v krogu!

Z VINSKO KARTO v roki sem začel tudi jaz krožiti. Med belimi jugoslovanskimi vini so bila na »dnevnem redu« oziroma na karti Rebuta, Smederevka, Graševina, Zilavka, Bagrina, Traminec in druga. Med domačimi rdečimi in črnimi vini pijejo Dolenjci kot lokalpatrioti številko 86 ali točneje povedano: čiček iz Kostanjevice. Pobožno mu ogledujejo barvo, ga duhajo, srknejo in dolgo valjajo po ustih, ter končno le pogoltnejo. Privoščimo jim! Kar uživajte še danes in jutri, potem bo vinski sejem tako zaprt!

Sledeča točka je Teran, pa potem Ružica, pa Plavač ter Refoško. In inozemska vina! Ne bom našteval njihovih imen, ker čutim, da se mi bi zaradi neznanja tujih jezikov začel zapletati jezik...

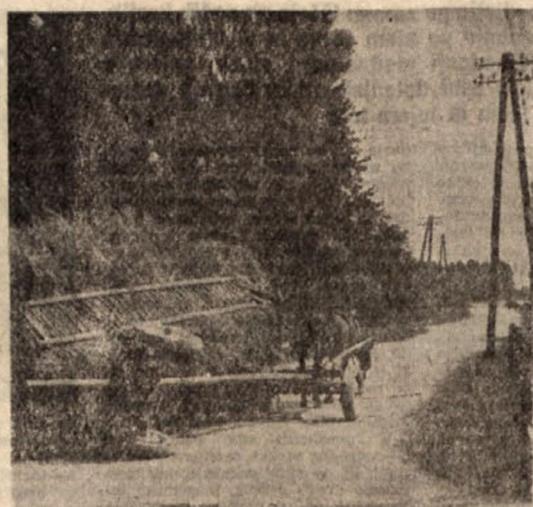
Oh, Biser s Kajžarja in L'or de Jeruzalem (Jeruzalemsko zlato), marsikdo vaju ne bo nikoli pozabil! Kot lepa pesem, kot ljubezen! Prispevam, da se nisem vrnil zaradi lepe točjakje, ampak samo zaradi Biser s Kajžarja in Jeruzalemskega zlata.

Nekdo je izbiral vina s pomočjo knjižice REZULTATI OCENE VIN. Naročeval je samo SAMPIONE 1960 in one, ki so dobili zlato medaljo. Drugi je rekel, da bo danes obdelal samo Australijo. Tretji je zelo pazil, da ne bi izpustil kake točjakje. Četrtili, ki je videl, kako postajajo točjakje z vsakim požirkom vse lepše in lepše, je skušal z ono iz orškega paviljona navezati stike, rekoč:

— Po vaši govorici sodeč niste prav iz Aten, ampak nekje od Beograda...

V dolžnosti si štejem, da dolenjske pokuševalce, ki še ne poznajo »jurčka«, opomnim, da so stopnice za izhod v sredini! Kajti lahko bi se vam zgodilo, da bi že tretjič obkrožili dvorano, kot sem jo jaz, pa bi mislili, da še priti niste prišli okoli. Posledice so jasne. Zaradi kroženja se vam lahko vrti v glavi, kot se je meni — vendar me drugi dan ni bolela glava...

Pokuševalec

»Hudič pa taka cesta!« je kiel oni dan voznik, ki je na cesti prevrnil voz sena. Nesreča se je zgodila na cesti med železnico in KZ (bivšo KPPZ) v Brezicah. Voz se je prevrnil na ravnem, takorekro sam od sebe. Vendar le ne sam od sebe — temveč zavoljo velikih lukenj na tej cesti...

Ali so to sploh še turisti?

Dve tuji turistki uprizorili žaljiv incident na Otočcu

Militant, ki je 5. septembra urejal promet na avtomobilski cesti, je pri orpakih na Otočcu opazil dve dekletki. Ena je sedela pri čepalici, druga pa za cestniško avtomobilsko ceste. Obe sta imeli knjige. Približal se je k oni, ki je sedela na cestniški in jo vlijudno opozoril, naj se umakne, ker ovira promet. Keč ni reagirala, jo je odgovoril v nemščini. Tudi tokrat nič. Videti je bilo, da sploh ne sliši. Vlijudno se je dotaknil z roko njene rame, da bi jo opozoril nase. Dekle se je ozrilo, z gnusom pljunilo na ramo in s prsti obrisalo kožo, kjer se je dotaknil. Ta jo je nato prijel za roko, da bi jo še vedno obzirno odstranil s ceste. Dekle je takrat skočilo vanj, ga pričelo brcati in praskati, na pomoč pa ji je prihitela tudi kolegica. Nagnjeni militanti udarcev ni vrazil, samo dostojno je z rokami obe nepodalci odrazil od sebe. Patrola G.M. ki je v tem hipu pripeljala po avtomobilski cesti, je obe tujki napodpeljala v avtomobilom na ONZ Novo mesto.

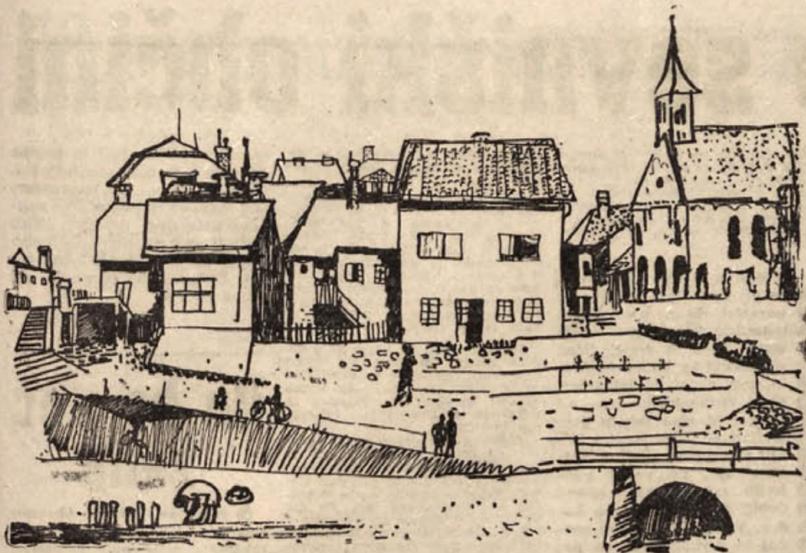
Z jugoslovansko turistično vizo, izdal prav tako v Istanbulu. Obe tujki sta pri zaslišanju na ONZ navzile izpovedbam pri žaljivo ponašanje proti našim varnostnim organom zanikali ter se obnašali skrajno nedostojno. Zahtevali sta svestiču in jo vlijudno opozoril, naj se umakne, ker ovira promet. Keč ni reagirala, jo je odgovoril v nemščini. Tudi tokrat nič. Videti je bilo, da sploh ne sliši. Vlijudno se je dotaknil z roko njene rame, da bi jo opozoril nase. Dekle se je ozrilo, z gnusom pljunilo na ramo in s prsti obrisalo kožo, kjer se je dotaknil. Ta jo je nato prijel za roko, da bi jo še vedno obzirno odstranil s ceste. Dekle je takrat skočilo vanj, ga pričelo brcati in praskati, na pomoč pa ji je prihitela tudi kolegica. Nagnjeni militanti udarcev ni vrazil, samo dostojno je z rokami obe nepodalci odrazil od sebe. Patrola G.M. ki je v tem hipu pripeljala po avtomobilski cesti, je obe tujki napodpeljala v avtomobilom na ONZ Novo mesto.

Obe »gospodični« sta bili letos enkrat že v Jugoslaviji in sta to pot pripotovali drugič. Vso našo državo sta prepotovali v avtomobilu, od 29. avgusta do 5. septembra sta živeli od gostoljubnosti naših ljudi, saj je iz carinskih deklaracij razvidno, da je od njih in Maycock Jean Mary prinesla v FRLJ 140 dinarjev in 10 funtov sterlingov. Sodnik za prekrške občine Novo mesto je obe tujki navzile njunemu postopku, ki je za nas skrajno žaljivo, upoštevanje tradicionalno jugoslovansko gostoljubnost, kaznoval je z ukorom.

Jugoslavlani smo znani po gostoljubnosti, spoštujemo vse tuje narode in upoštevamo njihove običaje. Zahtevamo pa, da vsak tuje države, ki se navzven obotavlja, je bodo vodili sekretarji partij, razen albanske, ki jo bo vodil predsednik albanske vlade Mehmet Selu.

■ Po konferenci zunanjih ministrov držav članic Organizacije ameriških držav (OAS) je bilo slišati precej kritik na račun sprejete ameriške resolucije, ki govori o vzorcu komunizma, vpliva na zahodno poloblo in oboja vse tiste, ki ta vzor podpirajo (mlajšina je predvsem Kuba). Očitno je, da so druge latinskoameriške države iz tega razloga ne bodo nje podpisale omenjene resolucije. Kubanski premier Castro in zunanji minister Raul Roa sta resolucijo zavrnili in pomenila, da se Kuba ne bo vdala ameriški pritisku.

Jože Skot

BOGDAN BORČIČ: ČRNOMALJSKI PREDEL (1960)

»Občudujem srečno domovino...«

Belokranjske korenine se vračajo na obisk v stare kraje

Med mnogimi Belokranjci, ki so se letos vrnil iz tujine, je tudi Martin Videtič iz Dragomlje vasi. Že več kot trideset let je minilo, odkar je Videtič zapustil rodno grudo in odšel v tujino, v kanadske gozdove. Pozneje se je zaposlil kot rudar. Delal je globoko pod zemljo. Ostal je rudar in še danes odhaja v črno jamo. Martin, ki se je po toliko letih zopet vrnil, nam je pripovedoval:

in izdajali. Pripovedovali so, kako v domovini preganjajo verne kristjane, kako jih mučijo, kako so preganjali tudi njih

in kako slabo je tukaj; mislili so, da se nam bodo s tem prikupili. Dosegli pa so prav nasprotno. Vedeli smo, da so izdajali svoje domovine, da so sovražniki svoje grude in zato jih obsojamo. Med nami nimajo nobene veljave. Jaz sem se tu trdno prepričal, da ne preganjate kristjanov, da ne rušite cerkva, da imajo vsi državljani popolno svobodo veroizpovedi. Ne samo to! Spoznal sem, da so moji sorojaki srečni v domovini...»

In še marsikaj je pripovedoval Martin. Kmalu se bo vrnil v Kanado. Vsi Belokranjci, zlasti pa vaščani Dragomlje vasi, mu želimo srečno pot!

JOZE SKOF

Novi stroji — cenejša proizvodnja

Brežiška tovarna pohištva je dosegla polletni plan proizvodnje s 123 odstotki ali 121 milijoni dinarjev, plan prodaje pa le s 96 odstotki. Letošnji proizvodni plan je za okoli 21 milijonov dinarjev večji kot lanski. Kljub povečani proizvodnji pa imajo zaposleni približno za delavcev manj kot lani, ko so jih imeli 242. V prvem polletju so lani izvozili 80 % proizvodov, v istem obdobju letos pa le 60 %. Vzrok: letos junija so uvedli proizvodnjo novih artiljev za izvoz, čeprav bi jih morali po planu začeti proizvajati že marca. V drugem polletju se bo položaj glede izvoza precej izboljšal. Podjetje ima težave z obratnimi sredstvi.

Delo imajo v glavnem normirano in akordirano. Na ta način je plačanih 65 % vseh zaposlenih oziroma 95 % zaposlenih v proizvodnji. Norme in akorde dosega od 95 do 115 %.

V prvem polletju letos niso kupili novih strojev, pač pa jih prav zdaj dobivajo, iz iznajzstva, 3 pa domače, za milijonov dinarjev, kolikor so potrebovali za nakup, jim je posodila Jugobanka. V glavnem so to stroji za brušenje lesa, poliranje, nanakanje lepila in laka, brušenje nožev in rezil ter žage, rezalni stroji in podobno. Postavljena bodo do konca tega meseca, potem pa bodo nekaj časa obrabljali pozicijamo. Novi stroji bodo zamenjali ljudi in pomenili proizvodnjo za 25 %.

Med počitkom senovški rudarji radi posejijo na klopčah v senci nasada, zasajenega pred vhomom v jamo

■ V letošnjem prvem polletju je bilo vloženih v kmetijstvo občine Videm-Krško 28 milijonov 600.000 dinarjev investicij. V teku so investicije za nadaljnjih 37 milijonov dinarjev. Večina tega denarja so porabili za kmetijsko mehanizacijo, obnove, gradnje in opremo.

Mali oglas v domačem tehniku — zanesljiv uspeh!

Premalo je dobrega cvička

(Nadaljevanje s 1. strani)

skih razstavah v Ljubljani, so dokaz, da se je omenjeni pisec temeljito zmotil in da premore Jugoslavija vina, ki spadajo med najboljša na svetu.

Dolenjska z delom Spod. Posavja in z Belo krajino ima predvsem lahka pitna vina. Kakšna je vloga takih vin na današnjem domačem in tujem tržišču. Kaj menite o cvičku, njegovi proizvodnji, kvaliteti in tržni vrednosti?

Dolenjska prideluje predvsem lahka, pitna kislasta vina. Takša vina

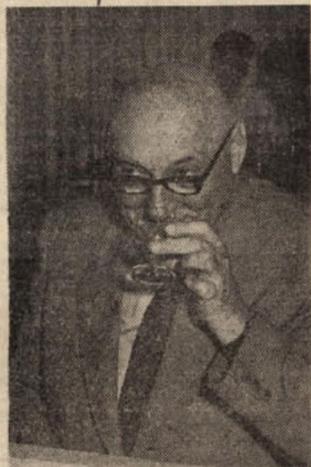

Eden izmed strokovnjakov pri degustacijskem delu sedanega mednarodnega vinskega sejma v Ljubljani

imajo veliko bodočnost, ker se potrošnik, ki želi uživati vino redno vsak dan, nikakor ne želi upijati, temveč smatra vino za del svoje prehrane, za sredstvo, ki naj krepi njegov organizem, ga obdrži pri dobrem zdravju in vzdržuje njegovo dobro razpoloženje! Eden izmed zgovornih dokazov za to, kako zelo čislana so na svetovnih tržiščih lahka kislasta vina, so Moselska vina (Zah. Nemčija), ki imajo 9,5 do 10,5 odst. alkohola in razmeroma visoko kislino (8-9 g/l) ter so izredno iskana in drago plačana za izvoz.

Vloga lahkega kislastega, prijetno pitnega vina mora pri nas prevzeti v glavnem dolenjski cviček. To vlogo cviček že ima — zanimanje zanj že obstaja, tako kot v tujini, toda cvička ni, če pa je, pa v največjih primerih ne ustreza tržnim pogojem. V laseh sta si dolenjski vinogradnik in vinski zakoni skoraj vseh držav, Marsikateri dolenjski vinogradnik je zadovoljen, da ima po vinogradu zasajeno samorodnico »otelo«, ki mu tako krasno obarva sicer bledordeči cviček. Če bi bila vmes samo barva, bi bilo vse v redu — toda »otelček« da cvičku tudi vonj in okus po samorodnici. Tu ne pomaga noben izgovor, ker imamo danes zelo enostavne metode, s katerimi lahko s pomočjo kemičnega papirja dokažemo tudi najmanjšo primes samorodni v zlahtnem vinu.

Dolenjci! Pridelujte zato v bodoče res samo prvovrstni cviček! Če bo potreben obarvanja, mu dodajte — ne več otela! — temveč portugalko in modro frankinjo! Potem se vam in vašim odjemalcem ne bo treba bati tržne in vinske inšpekcije. Mi se veselimo vašega dobrega

Odgovarjati morajo barva, čistost, vonj in okus — potem je kapljica človekov užitek...

cvička; prodali ga boste z lahkoto na domačem in tujem tržišču. Veliko ljubezen in trud, ki ga vlagate v vzgojo in oskrbo vaših vinogradov, posvetite tudi predelavi vašega grozda in negi vina, pa boste najbolj srečni in zadovoljni vinogradniki naše domovine. Enako srečni pa bodo tudi potrošniki cvička in hvale ne bo konca ne kraja!

J. LEVANIČ

Še s seje ObLO Brežice

Na zadnji seji obeh zborov ObLO v Brežicah so se odobrili sprejeti tudi več novih odlokov. Med njimi so odloki o ustanovitvi štirih novih skladov. V skladu za komunalne naprave se bodo zbirala sredstva za gradnjo in popravilo cest ter ulic, za kanalizacijo, vodovode, transformatorje itd. Sklad za kulturno-pedagoško dejavnost bo zbiral sredstva za gradnjo novih in vzdrževanje obstoječih kulturno-prosvetnih stavb ter se za nekatere stroške v kulturno-prosvetni dejavnosti. V sklad za pospeševanje turizma in gostinstva se bo razen dotacij stekala še turistična taksa, iz nje pa bodo financirali turistično in gostinsko dejavnost. V gasilski sklad se bodo stekali 3 odstotki pobrane kmetijske dohodnine, porabljeni pa bo za potrebe gasilstva.

ZA NEPREDVIDENE PRORAČUNSKE IZDATKE celotno rezervo za letoš, se pravi 1 milijon dinarjev. Ta sredstva bodo posrežena za preventivno službo, nakup materiala za vodovod v Arčičah, prispevek gasilstvu skupno društvu v Kapelah in za nakup štirih nrtv.

Opekarni Brežice za 4.797.785 din za nabavo osnovnih sredstev, in Splošnemu trgovskemu podjetju Dobova za 1,8 milijona dinarjev za obratna sredstva, ki jih potrebuje zaradi povečanega obsega poslovanja.

Še poročilo o dosedanjem delu delavske univerze v Brežicah in programu za naslednje leto. O tem bomo podrobneje poročali v naslednji številki.

RAZPRAVA O PLANU PRELOŽENA

Odborniki so soglasno sklenili, da prelože razpravo o izvršitvi političnega družbenega plana za letoš. Material za to razpravo so dobili namreč prav pred začetkom seje in ga niso mogli preštudirati. Sklenili so, da bodo na razpravo o planu povabili tudi direktorje podjetij, predsednike delavskih svetov in upravnih odborov, zadružnih svetov, upravniške zadrug itd. Po udarili so, da je izvrševanje plana tako važno, da bodo za to razpravo porabili eno celo sejo.

P. J.

TEDENSKI NOTRANJEPOLITIČNI PREGLED

Nagrajevanje po uspehu posameznika in uspehu kolektiva se je uveljavilo že v mnogih kolektivih. Vendar pa ne bi mogli povedati številke, koliko je podjetij, ki so že uveljavila nove oblike delitve ustvarjenega dohodka. Sicer so zbrani podatki, koliko podjetij trdi, da ima uvedeno nagrajevanje po učinku. Vendar pa to pogosto ne pove dovolj. Med njimi so namreč tudi taka podjetja, ki sporočajo, da so uvedla nove oblike delitve osebnih dohodkov, malo podrobnejši pregled pa pokaže, da so pravzaprav ostali pri istem in da so še daleč od dobrega kompleksnega nagrajevanja po učinku.

Vendar zaradi slabosti, ki jih ugotovljamo v posameznih primerih, ne kaže odlašati s spremembami ali pa vsaj razmišljati o spremembah delitve dohodka med skupnostjo in podjetjem. Sindikati pripravljajo ekonomske podatke, ki bodo osnova za razpravo in iskanje objektivnejših meril za tako delitev. Gre namreč za to, da so v zadnjih petih letih dobili ljudski odbori občin mnogo pravice in dolžnosti iz vseh področij družbenega življenja in gospodarstva. Vzporedno s tem se je povečevala tudi materialna osnova občin, saj mora komuna sama reševati vse večje število problemov s področja življenjskih in delovnih pogojev zaposlenih. Toda dohodki komune še vedno niso objektivno nagrajevanja po učinku.

Iščemo boljšo delitev

vizirani. Primerjave kažejo, da so tu in tam razlike med posameznimi komunami dokajšnje, čeprav bi pričakovali, da bo glede na njihovo gospodarsko moč dohodek približno enak. Mnogo je občin, ki imajo večje ali manjše dohodke odvisne od višine stroškov življenja v posameznih komunah. Z drugo besedo, komune, ki tako ali drugače zmanjšujejo življenjski standard, imajo ob nižjem življenjskem standardu višje dohodke in narobe. Komune, ki ne naviljajo cen za nekatere usluge in podobno, imajo zaradi tega tudi manjši dohodek. Dohodek komune je torej odvisen po eni strani od nominalnih dohodkov zaposlenih, komuna sama pa močno vpliva na realne dohodke zaposlenih. Če pravimo, na realne dohodke, mislimo pri tem na odnose med cenami in zaslužki. Kajti, če so cene višje, je vrednost zaslužka prav gotovo manjša. Zato gre pri teh stvareh tudi za dobre odnose med podjetji in občino. Zato, da so ljudje zares obveščeni, kako se uporabljajo sredstva v okviru komune in končno tudi za to, da se merila za delitev sredstev med podjetjem in skupnostjo čim bolj objektivizirajo, to pomeni, da postavimo taka merila, ki bodo izenačila v tem pogledu podjetja in vse občine v državi.

V tej zvezi bo prav gotovo treba najti merilo, oziroma način, kako zajeti tisti del dohodkov, ki jih ustvarjajo podjetja, ki niso plod njihovega boljšega dela, pač pa boljših prirodnih, tržnih in drugih pogojev. Dovolj poznamo primerov, ko se zaradi tega posamezna podjetja v boljšem ali pa slabšem položaju, komuna pa pri tem nima prav nobene možnosti, da bi vplivala na to, da bi se dohodki podjetja povečevali predvsem z večjo produktivnostjo dela. Dohodki komune so sicer odvisni od višine izplačanih osebnih dohodkov, toda veliko je primerov, ko le-ti niso odvisni od produktivnosti dela v gospodarski organizaciji. In zato tudi dohodki ljudskih odborov niso realni glede na gospodarske uspehe. Te stvari bo treba spremeniti, poiskati način, ki bo odpravil te in podobne slabosti.

Družba si mora zagotoviti določen vpliv tako na notranjo delitev v kolektivih in a delitev sredstev med podjetjem in družbo. O teh problemih bodo morali še zlasti razpravljati zbori proizvajalcev v posameznih komunah. Sicer je treba notranjo delitev v celoti prepustiti kolektivom, če bodo ta v skladu z merili, kakršna so sami določili. Vendar pa bodo skušali sindikati skupno z zveznimi organi urediti predvsem to, da bomo še v bližnji prihodnosti opustili tarifne postavke kot osnovo za notranjo delitev. Vse osebni dohodek mora biti tesno povezan z uspehom posameznika, produktivnostjo delavca in uspehom kolektiva. Na taki osnovi bodo možna tudi boljša merila za delitev sredstev med podjetjem in občino in skupnostjo sploh

POROŠTVA ZA POSOJILA

Občina Brežice je šla po sklepu zadnje seje za »poroška« sledečim gospodarskim organizacijam: Kmetijski zadrugi Cerklje ob Krki za 8 milijonov dinarjev. Ta denar bo potrošila zadruga za gradnjo hlevov na cerkljanski gmajni. V hlevih bo prostora za 200 glav živine.

»Agroservis« Brežice za 1 milijon 300.000 din. Denar bo porabljen za nakup stružnice, ki bo stala 4,5 milijona dinarjev, vendar bo ostali znesek prispevalo podjetje iz lastnih sredstev.

SPREMENJEN ODLOK O POTNIH STROŠKIH

Odlok o vplivni potnih in drugih stroškov za uslužbenec organov in zavodov ObLO Brežice so malo spremenili. Kilometrina za vsak prevožen kilometer z osebnim avtomobilom na službenem potovanju bo po novem 25 din, za motorna kolesa 16 din, za mopede, dvokolesa in peš hojo pa 13 din za kilometer.

PORABLJENA PRORAČUNSKA REZERVA

Občinski ljudski odbor je sprejel brez razprave sklep, da porabi

Skok s traktorjem

3. septembra ob 8.45 se je peljal Ivan Nose s traktorjem in prikolico po cesti Loška vas-Podhosta proti Dolenjskim Toplicam. Že nim bil tudi Alojz Erbežnik. Ker je potnik prošil traktorista, naj ga pusti šofirati, mu je ta res predal krmilo. Erbežnik seveda ni znal upravljati traktorja in je na manjšem preglednem ovinku zavril najprej na desno stran ceste, nato pa v loku na levo stran in preko 1,6 m visokega podpornega zidu. Pri tem skoku se je odtrgal železni drog prikolice. Prikolica je obvisela z zadnjima kolesoma na cesti, s prednjima pa je bila pod cesto. Traktor se je ustavil 8 m od prikolice. Traktorist je med tem »uspešno manevrom« padel s traktorja in si zlomil ključnico, na traktorju pa je za približno 30.000 dinarjev škoda.

Z motornim vozilom naj upravlja je tisti, ki ima zanj izpit v upravljanju. Hude vedno do nesrečnih slučajev, kjer je razen občutne materialne škode običajno še kdo poškodovan ali mrtev.

Najvišja vas v Evropi

Najvišje stalno naselje v Evropi je vas Juff v švicarskem kantonu Graubünden. Vas je v višini 2133 metrov. Prebivalci se ukvarjajo z živinorejo in slovijo po svojih mlečnih izdelkih. Skušali so gojiti tudi krompir in povrtnine, vendar jim ni uspelo. So le preveč visoko.

Kmetijska zadruga Straža

CESTITA ZA KRAJEVNI PRAZNIK VSEM ZADRUŽNIKOM, KOOPERANTOM IN OSTALIM KMETOVALCEM Z ŽELJO, DA BI V PRIHODNJE DOSEGALI ŠE BOLJŠE USPEHE NA PODROČJU KMETIJSTVA!

VSEM STRAŽANOM IN VSEM, KI SE POSLUŽUJEJO NAŠIH TRANSPORTNIH USLUG, PRISRČNO ČESTITAMO ZA KRAJEVNI PRAZNIK STRAŽE IN SE POROČAMO!

AVTOPROMET TUZEM ŠPEDIČIJA

Gorjanci

NOVO MESTO-ŠTRAŽA

Z ABELEŽENO

Za most v Mostu: za 560.000 din gradbenega lesa, 1400 ur prostovoljnega dela in 150 voženj

Več kot 200 prebivalcev vasi Most in Hrastovica se je pred kratkim udeležilo otvoritve novega mostu čez strugo Mirne pri vasi Most.

Prebivalci te okolice so si že dalj časa želeli prehod preko Mirne. Do sedaj so hodili in vozili naokoli skozi Pušcavo in Pijavice. Za most so vaščani brezplačno prispevali vse gradbeni les v vrednosti 560.000 dinarjev, opravili so 1400 ur prostovoljnega dela in 150 voženj v skupni vrednosti 159.000 dinarjev. Mirenska vodna skupnost je prispevala več kot 300.000 din. Pri graditvi mostu sta bila najbolj prizadevana Franc Repše in Alojz Vovk, pa tudi večina prebivalcev vasi Most.

Slavnostne prireditve so se udeležili predstavniki posameznih podjetij, družbenih organizacij in ObLO Trebnje.

Letos namerava krajevni odbor Pušcava skupaj z vaškim odborom SZDL popraviti cesto od vasi Most do Mokronoga. Cesta je precejšnjega pomena za vaščane in je zelo potrebna popravila. Vaški odbor SZDL in KO bosta morala razen prostovoljnega dela, ki ga bosta organizirala, poiskati denarna sredstva pri ObLO. Dobro bi bilo, da bi občinski ljudski odbor računal s tem izdatkom.

Velikega pomena za prebivalce krajevnega odbora Pušcava, Mokronog in Mirna je regulacija struge Mirne. Že leta 1946 je KLO Mokronog na pobudo Petra Deua uspel dobiti dotacije od Gospodarskega sveta LRS za novo odvodno strugo. Prej se je voda razlivala po njivah in travnikih. Za odvodno strugo je bilo vloženih 362.000 dinarjev. Leta 1946 in 1947 je bila izvršena regulacija struge Mirne na področju hrastovniških travnikov v dolžini 1.150 metrov. Na tem področju je bilo narejeno poskusno melioracijsko polje s površino 45 ha.

Sedaj urejajo strugo Mirne od Pijavice do Pušcave. Dela se v polnem teku. Medtem ko je prispevala prej Vodna gospodarska sekcija Brežice 6.100.000 dinarjev, bo dala Dolenjska vodna skupnost Novo mesto za sedanja regulacijska dela nad 60 milijonov dinarjev. Povsod, kjer so doslej Mirno regulirali in uredili cevno kot kritično drežnjo, zemljišče ni več zamorjeno. Namesto ločka raste lepa trava. Za nametek Mirenske doline so ta dela izredno pomembna. vsi prizadeži naj bi prav zato še bolj podpirali delo vodne skupnosti.

Stanovanjski blok ObLO v Trebnjem

13. september-praznik Straže

13. septembra 1943 je odšlo iz Straže, Vavte vasi, Jurke vasi in Rumanje vasi v partizanske skoraj 70 fantov in mož. Malo prej, 9. septembra 1943, je v sivino vojnih dni posijal prvi žarek sonca: italijanski fašizem je položil orožje. Prva velika zmaga v drugi svetovni vojni je bila izvojevana. Partizanom, ki so se takrat že skoraj 3 leta borili proti okupatorju, se je pridružila skupina mož in fantov iz Straže in okoliških vasi. Vedeli so, da kljub prvi zmagi boj še ni končan. V spomin na ta skupinski odhod proslavljajo prebivalci Straže in okoliških vasi 13. septembra kot krajevni praznik.

Novi tovor

Ze pred vojno je bila Straža eno največjih nakladališč lesa na Dolenjskem. V vrvežu konj-

Proslava v Straži

12. septembra zvečer bo v Zadrugnem domu v Straži slovesna akademija. Na sporedu je kulturni program, bo pa tudi govor o gospodarskih uspehih Straže in pomenu praznika. Začetek proslave bo ob 19. uri. Vabljeni prebivalci Straže in okolice.

S sobotne proslave pri NOVOLESU v Straži: člani kolektiva z družinami so posedli za mize krog tovarne, ki je upravičeno njihov velik ponos; tokrat je bila z okotico vred odeta v zelenje in rože kot nevesta

skih gozdov. Konjskih vpreg prekupčevalci in mešetarji, se pogajali za cene hlodovine, kupovali, nakladali na vagono in prodajali. Skozi Stražo gre še danes ves prirastek lesa iz roških gozdov. Konjskih vpreg ni več zamenjali so jih kamion, vagoni pa ne odvažajo več le hlodovine. Te je vedno manj; lokomotive vlečejo v svet rezani les, parketne tleže in od 29. novembra lani — tudi vezane plošče. Nekaj se je izpremenilo.

Lani je bil zgrajen Novolessov obrat vezanih plošč. Med železniškimi tiri blizu postaje je skrita parketarna in zabojarna. Skoraj prižeta ob hrib ždi malo dalje velika žaga, okoli katere se sušijo velike skladovnice rezanega lesa. Jeklena rezala se zajedajo v les, para iz parilnice sika v zrak. V teh obratih se med nov kruh za okoliške prebivalce. Pred vojno si niso dekleta in žene upale niti pomisliti na zaposlitev. Danes je drugače. Dan za dnem odhajajo mladi rod, fantje in dekleta, na delo in s pomočjo strojev spreminjajo hlodovino v nove izdelke. Zato vagoni, ki zapuščajo Stražo, ne vozijo več kot nekaj le hlodovino!

»Trgovsko podjetje Straža« — tako nam pove napis. Vstopi-

moj Lep, sodobno urejen lokal, prodajalke v belih haljah strežejo za pulci. Trgovina je založena z vsem, kar potrebujeta kmet in mešan.

— Zelite prosim? vas bo s prijaznim nasmeškom na lico povprašala prodajalka. V kratki klepetu boste izvedeli: — Gozdnih delavcev je zdaj manj, kot jih je bilo včasih. Kupujejo drugod. Ljudje pa so z nami zadovoljni, čeprav ne vedo. Če je kaj narobe, se potrudimo, da naspake hitro popravimo. Promet je kar dober. Do konca avgusta je naša poslovalnica imela 28 milijonov prometa. Razen neke je še pet poslovalnic. Vsi skupaj smo prodali letos za 84 milijonov blaga!

V KZ Straža se pripravljajo na jesensko setev. Letošnji pridelek pšenice je bil lep, posebno nekateri kooperanti so se dobro odrezali. Jože Brdavs iz Vavte vasi je pridelal 3.600 kg pšenice san pastore na hektar, ker je upošteval vsa navodila in pravilno gnojil. Lanski plan pogodbeno proizvednje so preseljali na vseh površinah, razen pri travništvu in deteljisti. Kmetijska zadruga ima tudi svojo ekonomijo z 20 ha površnin. Od tega je 6,5 ha zasajenih s hmeljem.

— Kakšen je letošnji pridelek? — Ne bi se rad hvalil pregodaj, vendar slab ni! 21.000 škarfov smo nabrali ali nekaj več kot 9 tisoč kg. Računamo, da bo 20 odst. prvorazrednega, 50 odst. drugorazrednega, ostali pa bo razvrščen v III. in IV. razred.

Na ekonomiji pričenjajo z živinorejo. Ker ni hlevov, redijo samo 8 glav, ko pa bodo hleve zgradili jih bodo redili 20. Na 13 ha površin bo zrastle dovolj kreme. Kmetje razen tega zemljo zelo ponujajo v zakup. Kmetijski stroji so naredili svoje... Letos so že drugič gledali kombajn, ki je požel 10 ha pšenice kar mimošred. Požel in omlatil!

Se celo vrsto podjetij bi lahko obšli v Straži: Gradbeno podjetje Remoni, Podjetje živilarstva, Gostinsko podjetje in Mesarijo. Ne bomo pozabili na Avtopromet Gorjanci in na Opekarno Zalog. Kmečki fantje, ki so nekda pokukali v svet le kadar so šli k vojakom, sede danes za krmili kamionov-orjakov in vozijo blago po vseh cestah Jugoslavije; da celo v tujino zaidejo nemalokrat! Vsak dan so na poti. Drugi spet so postali sprevodniki številnih avtobusov ali avtomobilov. V delavnicah razstavlja stroje, jih popravljajo in usposablja za nove klmote.

V Opekarni Zalog snete stotine rok s pomočjo strojev hlevico in jo oblikuje v opako raznih vrst. Zato, da bodo lahko zrasli novi domovi, nove

stavbe in nove tovarne. Takšno je danes Straža, takšno so danes njeni prebivalci. V podirgem desetletju se je mnogo izpremenilo. Okoli nje je kot preko noči zrastle naselje novih blokov, ki nudijo prijeten dom številnim delavcem. Lani so dobili ambulanto. Nove stanovanjske bloke bodo še in še gradili, saj ponujajo mnogi obrati vsa večjemu številu ljudi in nov kos kruha.

Filatelistično-numizmatično razstavo v Sevnici

Filatelistično društvo v Sevnici, ki proslavlja letos že 10. obletnico obstoja, bo priredilo v počastitev občinskega praznika od 11. do 13. septembra v mali dvorani gasilskega doma filatelistično-numizmatično razstavo. Zeli premajhni prostori ne dopuščajo, da bi prikazali vse pestrost in razsežnost domačih zbirk. V lepem izveščku je bila v filateliji prikazana klesarska, nekaj popolnih zbirk sodobnosti, izbrana tematika ter drugi zanimivosti.

V numizmatiki smo videli od kovancev iz prvih let našega štetijskega obdobja in rimskih cesarjev razne novce in bankovce vse do naših dni. Zanimivost zase so tolarji raznih dežel in kovanci, ki so bili izdelani v srednjem veku v naših krajih.

Predsednik delavskega sveta Erno Salj med razdeljevanjem nagrad 99 članom, ki so že 10 let v kolektivu; desno direktor NOVOLESA Jože Knez

Trikratni praznik NOVOLESA

V soboto, 3. septembra, so okolično Novolessova obrata vezanih plošč v Straži delavci in delavice odleteli v zelenje. Kolektiv Novolessa je tega dne popoldne proslavil kar trojni praznik: 99-letnico obrata Soteska, 10-letnico, kar je po vojni stekla proizvodnja v prvem obratu tega podjetja (v Sotški) in 10-letnico delavskega samoupravljanja. Svečane proslave so se med gosti udeležili: predsednik Okrajnega odbora SZDL Viktor Zupančič, predsednik ITO sindikata gozdnih in lesnih delavcev Ivan Urb, znani organizator vstaje na strážkem področju — prvoborec Jože Ravbar, novomeške sindikata pa sta zastopala predsednik OŠS Ludvik Kebe in predsednik Obč. SS Janko Kastelec.

Novolessova proslava je bila zelo lepo pripravljena. Prijetno nas je iznenadilo, ko smo opazili v čnem naših najstarejših kolektivov pravo množico mladih ljudi. Program je bil zelo pester, govor in poddelitev priznanj so se vrstili med recitacijami, igranjem strážke godbe na pihala in nastopom domače tamburaške skupine. 99 članov kolektiva, ki hkrati z organiziranim samoupravljanjem proslavljajo 10-letnico tega, kar v kolektivu delajo, je prejelo zaslužen priznanje — zaposlne ure z vgrajenim posvetilom. Ko je slavnostni del proslave minil, se je v nepriznjeni družabni prireditvi zavrtelo staro in mlado. Povedali smo že, da je v Novolessu mladi rod v premoči, zato bo odvet pripomba, da je bila na plesišču prava gneča.

Slavnostni del proslave je nato, ko je sodba odgrnila državno himno in so na visoki mlaj dvignili državno trobojnico, pričel predsednik sindikata v Novolessu Niko Somrak. Nato sta govorila predsednik delavskega sveta Erno Salj in direktor »Novolessa« Jože Knez. Opisala sta razvoj podjetja, njegove težave in bole v preteklem desetletju. Predsednik OO SZDL Viktor Zupančič je v čestitki kolektivu poudaril, da sta bila oha govornika v besedah, s katerimi sta opisala razvoj podjetja, zelo skromna ter kolektiv v imenu OLO in družbenih organizacij zaželel še mnogo uspehov.

432 članov kolektiva se je v desetletju zvrstilo na raznih dožnjostih v delavskih svetih, upravnih odborih in komisijah. Na proslavi so postali obratni delci. Njihovi pogledi so uprti v bodočnost, saj jih čaka še mnogo nalog. Včasih so prodajali les samo kot surovino. Zdaj predvse kaže vreslo polidelkov in hkrati razmišljajo o tem, da bi iz njihovih obratov odhajalo na trg kar največ končnih izdelkov. Potrebna je rekonstrukcija žagarskih obratov. Čaka jih torej vrsta naporov nalog.

V letih najhujše krize, ko je bil po resoluciji inorgbrbrala les seveda naše edino plačilno sredstvo v tujini, je kolektiv Novolessa izpolnil velike naloge, 36.000 vagonov lesa so takrat odpremlili v svet. Istočasno pa so na sežigali na svojih obratih. Kolektiv je štel do leta 1953 povprečno 400 do 500 ljudi, bruto proizvod na leto pa je dosegel 60 milijonov din. Zaradi dela takrat ni bilo časa za razmišljanje o modernizaciji obratov. Obdobje večjih investicij se je začelo šele leta 1953, ko so zgradili obrat vezanih plošč. Danes stoji Novolessov obratki v 317 ljudi, bruto proizvod pa se bo letos povečal na 1 milijardo 300 milijonov dinarjev. Za 1954 bo večji od onega iz leta 1953. Parketarna se je lani preselila v nove prostore, v stavbo železniških delavcev v Straži. Uredili so sodobno zabojarno.

To je obdobje naglega vzpona. Niso še zadovoljni. Se antujejo in delajo načrte. Med njimi je toliko mladih ljudi, polnih kipečega življenja, da jim bo izpolnitev vseh načrtov brez dvoma uspela.

432 članov kolektiva se je v desetletju zvrstilo na raznih dožnjostih v delavskih svetih, upravnih odborih in komisijah. Na proslavi so postali obratni delci. Njihovi pogledi so uprti v bodočnost, saj jih čaka še mnogo nalog. Včasih so prodajali les samo kot surovino. Zdaj predvse kaže vreslo polidelkov in hkrati razmišljajo o tem, da bi iz njihovih obratov odhajalo na trg kar največ končnih izdelkov. Potrebna je rekonstrukcija žagarskih obratov. Čaka jih torej vrsta naporov nalog.

V letih najhujše krize, ko je bil po resoluciji inorgbrbrala les seveda naše edino plačilno sredstvo v tujini, je kolektiv Novolessa izpolnil velike naloge, 36.000 vagonov lesa so takrat odpremlili v svet. Istočasno pa so na sežigali na svojih obratih. Kolektiv je štel do leta 1953 povprečno 400 do 500 ljudi, bruto proizvod na leto pa je dosegel 60 milijonov din. Zaradi dela takrat ni bilo časa za razmišljanje o modernizaciji obratov. Obdobje večjih investicij se je začelo šele leta 1953, ko so zgradili obrat vezanih plošč. Danes stoji Novolessov obratki v 317 ljudi, bruto proizvod pa se bo letos povečal na 1 milijardo 300 milijonov dinarjev. Za 1954 bo večji od onega iz leta 1953. Parketarna se je lani preselila v nove prostore, v stavbo železniških delavcev v Straži. Uredili so sodobno zabojarno.

ZA KRAJEVNI PRAZNIK
STRAŽE ČESTITA IN
POZDRAVLJA
DOLENJSKA
LESNA
INDUSTRIJA
»NOVOLESS«
OBRAT STRAŽA
OBRAT SOTESKA

PEKARIJA
STRAŽA
ČESTITA VSEM SVOJIM
STRANKAM IN PREBIVALCEM STRAŽE ZA
KRAJEVNI PRAZNIK!

Za osmo počastitev praznika občine SEVNICA

KO PROSLAVLJAMO OSVOBODITEV SKUPINE TALCEV IZ SEVNISKIH ZAPOROV, SE SPOMNIMO PREHOJENE POTI, POSEJANE Z ŽRTVAMI IN OBLITE S KRVJO MED NOB. HKRATI SE SPOMNIMO VELIKIH NAPOROV IN DELOVNIH ZMAG VSEH NAŠIH DELOVNIH LJUDI V TEŽKIH LETIH IZGRADNJE IN OBNOVE * VSEMU PREBIVALSTVU OBČINE SEVNICA IN VSEM DRUGIM DELOVNIM LJUDEM PA ZELIJO SE VEČ USPEHOV IN DELOVNIH ZMAG V BODOČE

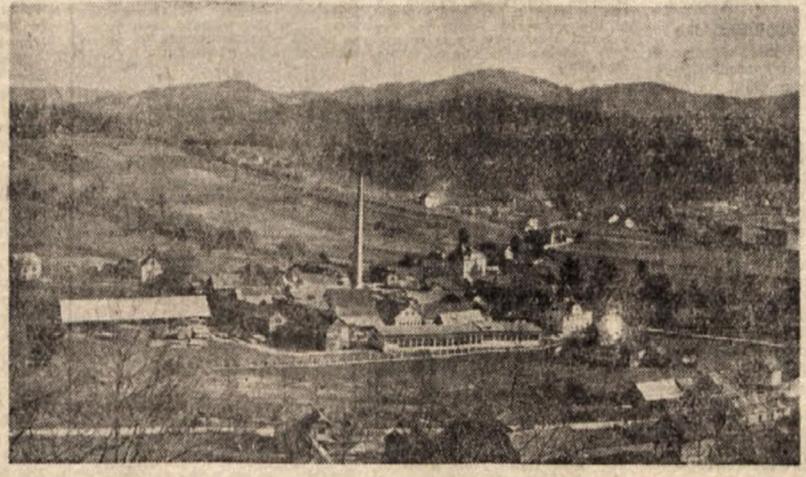

Občinski ljudski odbor SEVNICA

Spored prireditev: OB OSMEM OBČINSKEM PRAZNIKU OBČINE SEVNICA DNE 14. SEPTEMBRA 1960

Čestitkam se pridružujejo tudi delovni kolektivi občine Sevnica:

- Rudnik rjavega premoga — Krmelj
- Kopitarina Sevnica — Sevnica
- Jugotania — Sevnica
- Mizarska produktivna zadruga — Sevnica
- Gozdarska poslovna zveza »Zasavje« — Sevnica
- Konfekcija »Lisca« — Sevnica
- Komunalno podjetje »Komunala« — Sevnica
- Splošno trgovsko podjetje — Sevnica
- Trgovsko podjetje »Sloga« — Sevnica
- Gostinsko podjetje Sevnica — Sevnica
- Gostinstvo — Šmarje
- Kmetijsko gospodarstvo — Sevnica
- Kmetijska zadruga — Loka
- Kmetijska zadruga — Sevnica
- Kmetijska zadruga — Šentjanž
- Kmetijska zadruga — Tržišče
- Zdravstveni dom — Sevnica
- Lekarna — Sevnica
- Zdravstvena postaja — Krmelj
- Komunalna banka — Sevnica
- »Veležitar«, Celje — obrat Sevnica

Vse sile za izgradnjo socializma!

- Nedelja, 11. septembra:**
- Ob 7-8 — promenadni koncert godbe iz Kapel na trgu
 - Ob 8 — otvoritev filatelistične in numizmatične razstave v gasilskem domu v Sevnici
 - Ob 8.30 — gasilsko zborovanje in mimohod
 - Ob 10.30 — velika gasilska vaja na gradu v Sevnici
 - Ob 16 — nogometna tekma NK Videm-Krško : NK Partizan Sevnica
- Ponedeljek, 12. septembra:**
- Ob 20 — na trgu kino predstava (poljski film »LIKVIDACIJA«)
- Torek, 13. septembra:**
- Ob 19.30 — slavnostna akademija v domu TVD Partizan
 - Ob 20 — v Šentjanžu kino predstava »Likvidacija«
- Sreda, 14. septembra:**
- Ob 5 — bučnica
 - Ob 8-9 — promenadni koncert godbe JZ Zidani most
 - Ob 9 — slavnostna seja ObLO Sevnica
 - Ob 9.30 — pohod s trga k spomeniku padlim borcem
 - Ob 10 — svečanost pri spomeniku padlim borcem
 - Ob 11 — odhod motoriziranih patrulj k spomenikom in spominskim ploščam v Boštanj, na Bučko, v Krmelj, Loko, Malkovec, Sevnico-sodišče, Sevnico-gasilski dom, Studenec, Straberg Šentjanž, Tržišče, Zabukovje in Zablek
 - Ob 14 — strelsko tekmovanje pri domu TVD Partizan
 - Ob 15 — na Studencu kino predstava »Likvidacija«
- Četrtek, 15. septembra:**
- Ob 20 — na Loki kino predstava »Likvidacija«
- Petek, 16. septembra:**
- Ob 20 — v Podgorju kino predstava »Likvidacija«
- Nedelja, 18. septembra:**
- Ob 7 — partizanski pohod na Planino pri Sevnici
 - Ob 8 — Avto-moto društvo prireja spretnostne vožnje in lov na lisico na trgu v Sevnici

ZENA IN DOM * SODOBNO GOSPODINJSTVO * ZENA IN DOM * SODOBNO GOSPODINJSTVO *

Kje najdemo največ vitaminov

Sadje in zelenjava sta za zdravo prehrano velikega pomena prav zaradi tega, ker sta zelo bogata vitaminov in rudninskih snovi. Kakšen pomen ta vrednost imajo posamezne sestavine hrane in katera živila so najbolj bogata teh snovi?

Najvažnejši med njimi je vitamin C, ki pa je tudi najbolj občutljiv. Na zraku, pri visoki temperaturi in v stiku z železom in bakrom se razkaja. V vodi se topi. Vitamin C je za zdravje važen. Zaradi pomanjkanja tega vitamina nastopa splošna oslabeleost, neodpornost proti nalezljivim boleznim, ki je pri nas pogosta, zlasti v zgodnjih spomladanskih mesecih, ko je hrana sestavljena iz suhih nevitaminskih živil. Hudo pomanjkanje tega vitamina povzroča skorbut, ki ga pri nas ni pogost. Ostale oblike milerjšega pomanjkanja vitamina C pa so bolj pogoste, kot si mislimo, saj pripisujemo vse omenjene pojave mnogokrat najrazličnejšim drugim vzrokom.

Po količini vitamina C si sadje in zelenjava sledi v naslednjem zaporedju: črni ribez, šipek, peteršilj, zelena paprika,

ka, jagode, ohrovt, limona, pomaranča, cvetača, špinata, grah, koleraba, zelje, por, paradiznik, nato ostala zelenjava in sadje. Več vitamina C je v zelenih delih rastlin. Sadje, ki je zmečkano, uvelo razpokano, nima vitamina C, ker ga je uničil zrak.

Druga važna skupina vitaminov, ki jih vsebuje sadje in zelenjava, so vitamini skupine B. Med njimi sta zlasti pomembna vitamina B₁ in B₂. Vplivata na pravilno rast, živčno uravnovešenost, dober spomin, dober tek itd. Pomanjkanje tega vitamina povzroča bolezen beri-beri. Največ ga vsebuje žitni kalčki, mlad grah, stročji fižol, beluš, špinata, kromsulje, slive, češnje, jagode, hruške, grozdje itd.

V nekaterih vrstah sadja in zelenjave je tudi vitamin A ali njegova predstopnja - karotin. Ta povečuje odpornost proti okužbam in ugodno vpliva na rast, na vid in na tvorbo kože ter sluznice. Pomanjkanje povzroča poslabšanje vida, manjšo odpornost kože in sluznice proti infekcijam. Lasje izgube lesk in tudi predčasno osive. Z vitaminom A je bogat peteršilj, regrat, korenje, špinata, buče, marelice, robidnice, češnje, paradiznik; malenkostne količine so tudi v drugem sadju in zelenjavi.

Od mineralnih snovi so zastopane v sadju in zelenjavi predvsem spojine, ki vsebujejo

- Če bova pojedla vsa torto, bo mama pozabila, da jo je spekla...

kalcij, železo, magnezij in mangan. Kalcij sodeluje pri gradnji kosti in zobovja, nahaja pa se prav v vseh celicah človeškega telesa. Večje količine ga najdemo v redkvici, kumarah, zelju, glavni solati, nekaj v zeleni, špinaci, paradizniku, cvetači itd. Železo je sestavni del krvnega barvila; pomanjkanje železa povzroča slabokrvnost. Več ga najdemo v redkvici, regratu, špinaci, zeleni, grozdju, jagodah, breskvah itd.

Razen tega je sadje in zelenjava v človeški prehrani velikih pomena zaradi rastlinskih kislin, soli, eteričnih olj in dišav, ker pospešujejo izločanje prebavnih sokov in tako izboljšujejo prebavo in izkoriščanje hrane. Zelenjava ima še to prednost, da pri kuhanju sprejema maščobe, sladkor in beljakovine in jih na ta način posreduje telesu. Sladkorji, ki

so v sadju, imajo visoko kalorično vrednost in so izredno lahko prebavljivi, laže kot naš običajni sladkor.

Z vitamini in rudninskimi solmi, to je z bogastvom, ki je v zelenjavi, pa moramo previdno ravnati, da nam pri pripravljanju jedi ne gre v izgubo. Nekateri vitamini so namreč občutljivi za svetlobo (C in B), drugi za toploto in zrak (C in A). Rudninske snovi in nekateri vitamini se v vodi topijo. - Vse to moramo upoštevati, ko pripravljamo sadje in zelenjavo. Zelenjavo in sadje je operemo v celem kosu. Nikdar je ne namakamo v vodi (solata in krompir). Zelenjavo kuhamo v malo vode, pokrito in le toliko časa, da se zmehča. Razrežemo sadje in zelenjavo šele, ko sta kuhana. Če stori- mo to prej, povečamo možnost dostopa zraka, vitaminom in rudninskim snovem pa možnost izgube (raztopitev v vodi). Če že moramo sadje in zelenjavo lupiti, ju lupimo čim bolj tanko, ker so vitamini občutljivi v olupku ali tik pod njim.

Serviramo hrano takoj, ko je pripravljena. Če stoji zelenjava eno uro ali tudi manj časa na toplem, vitamini propadejo. Kuhano in dušeno zelenjavo bogatimo s tem, če jima, preden damo jed na mizo, dodamo malo surove, sveže, sesekljane zelenjave ali zelenega peteršilja ali drobnjaka. Sesekljano surovo zelenjavo v vroči jedi upošteva, se zmehča in nimamo občutka, da je surova. Le poskusimo, da bomo videli, da je res tako!

Z. J.

nam predsednik sporoča med drugim tudi tole:

«Večna skrb glede denarja ne ustvarja ravno najboljšega vzdušja med tekmovalci, pa tudi vodstvo kluba počasi izgublja voljo do dela. Prejšnja leta smo se serirali z oglasi, s katerimi so in serirali v naši brošuri naklonjeni nam kolektivni, pa tudi s podporo, ki smo jo dobili od sindikalne organizacije Tovarnar celuloze in papirja DJURO SALAJ ali od uprave večjim podjetjem v okraju vabila za naročilo oglasa v brošuri, ki jo pripravljamo za letošnja leta republiko. Tudi tu je povzročil na glava utrata, na osebne intervencije predsednika kluba pa so posamezniki odgovorili tudi takole: »Kaj bi lažna vrana sito pitala: Prav gotovo tak od-

BREZ DOLENJSKIH TOPLIC: letos 121.985 kopalcev!

Ze zadnji smo poročali prav na tem mestu, da je obiskalo veliki bazen v Vidmu-Krškem letos do konca avgusta 41.133 kopalcev. Medtem so nam odgovorili tudi iz Cateških Toplic: tu se je letos kopal v termalni vodi 38.400 kopalcev, v bazenih Smarjeških Toplicah pa je bilo do konca avgusta 32.950 kopalcev (od tega v odprtem bazenu 22.760, v zaprtih bazenih pa 10.190 ljudi). V kopalnem bazenu Kopitarne Sevnice je bilo v tej sezoni 9.500 mladih in starih kopalcev, izletnikov in tabornikov. Potemtakem je bilo v bazenih v našem okraju letos 121.985 kopalcev, pri tem pa niso všteti številni kopalci, ki so obiskali Dolenjske Toplice in tamkajšnje zaprte bazene oz. veliki odprti bazen (navzile dvakratni pismeni prošnji in osebni urgencaj nam iz Dol. Toplice zaprosilnih podatkov dozdaj niso poslali). Vprašaj za naslovom STO TISOČ KOPALCEV? je torej odveč - saj je bilo letos v naših kopalcih prav gotovo več kot 150.000 obiskovalcev. Za nadaljnji razvoj turizma in izletništva v okraju so to prav gotovo razveseljive številke. Število kopalcev na Kolpi, Krki, Mirni in še nekaterih drugih vodah v okraju nam to praktako potrjuje. - Na sliki: bazen «CELULOZE» v Vidmu-Krškem.

PK »Celuloza« pred razpustom?

Ze dalj časa se vztrajno širijo vesti, da je znani Plavalni klub «CELULOZA» na Vidmu tik pred razpustom. Na zadnji seji upravnega odbora kluba so znova razpravljali o tem prejšnjem vprašanju; po izjavah odgovornih tovaršev v klubovnem vodstvu nameravajo PK «CELULOZE» zares razpustiti. Sela je bila 31. avgusta; vzrok za razpust - nesrečne finančne skrbi in pomanjkanje sredstev za nadaljnje delo kluba. Pred nedavnim smo dobili iz PK «CELULOZE» pismo, v katerem

nam predsednik sporoča med drugim tudi tole:

«Večna skrb glede denarja ne ustvarja ravno najboljšega vzdušja med tekmovalci, pa tudi vodstvo kluba počasi izgublja voljo do dela. Prejšnja leta smo se serirali z oglasi, s katerimi so in serirali v naši brošuri naklonjeni nam kolektivni, pa tudi s podporo, ki smo jo dobili od sindikalne organizacije Tovarnar celuloze in papirja DJURO SALAJ ali od uprave večjim podjetjem v okraju vabila za naročilo oglasa v brošuri, ki jo pripravljamo za letošnja leta republiko. Tudi tu je povzročil na glava utrata, na osebne intervencije predsednika kluba pa so posamezniki odgovorili tudi takole: »Kaj bi lažna vrana sito pitala: Prav gotovo tak od-

TVD PARTIZAN V SEVNICI

Je po kratkem letnem premoru spet globoko zaorato, upravičeni odbor je na seji, ki je bila pretekli teden, postavil temelje za uspešno delo rokometne in nogometne sekcije. - Obravnaval je tudi gospodarska in finančna vprašanja društva, ki so v zvezi s hišnikovim stanovanjem, rekonstrukcijo in preureditvijo doma. Govorilo so tudi o nabavi še narobege kinoprojektorja in ostalih izdatkih, ki gredo v teko milijone.

Vadniski zbor je na zadnjem sestanku uredil vprašanje vodnikov za posamezne vrste in sestavljal upnik za vse vrste in oddelke. S 18. septembrom bodo tekovalni spet začeli. Spreveda in slovesnosti pri spominu padlim borcem za občinski priznanje bo Partizan udeležil v vsemi pripadniki v krojih.

Druga zmaga košarkarjev Partizana

PARTIZAN (N.m.) : PARTIZAN LOGATEC 32 : 40 (24 : 21) Drugo tekmo v jesenskem delu košarkarske podzvezne lige so novomeški košarkarji igrali v Logatcu, in se pomembni s tamkajšnjim Partizanom. Tekma je bila izredno zanimiva, saj so igrali: dr. Grandovec, Juršič, Bele, Petric, Medice, Robar in Jarc.

S to zmago, ki je že druga po vrsti, so si košarkarji precej izboljšali pisma v ligi. Če bodo v bodoče na tej poti, se jim obeta vsaj drugo mesto. Zelo važno tekmo bodo igrali v soboto 10. septembra ob 16. uri Popoldne na domačem igrišču (na Lokli). Pomenil ji bo z vrednim mestom Partizana Zelena Jama iz Ljubljane.

Za začetek — 3 : 0

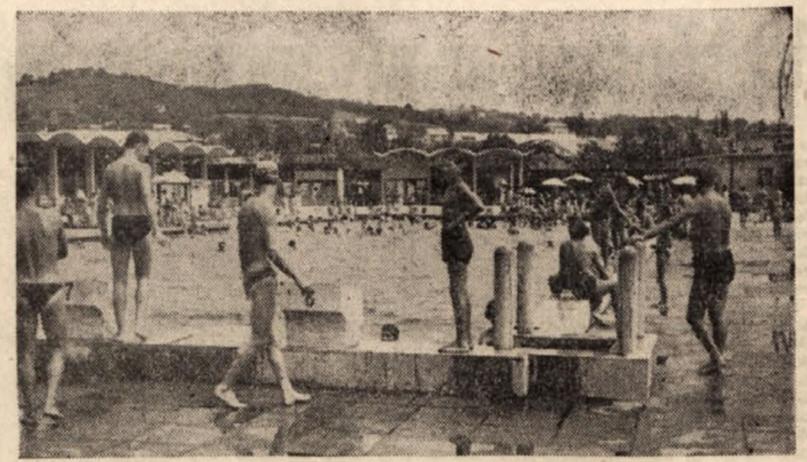
Obeti za prvi dve mesti, ki vodita v kvalifikacije za zvezno ligo, so se izboljšali. Vsaka zmaga s 3 : 0 bo zelo prav prišla, ker bo ob koncu morda razlika v nizkih odstotkih o plasmanu. Močna ekipa je nastopila v moštvo Novomeška za prvo in drugo mesto in Kamnik (25. septembra) in z Jesenicami (2. oktobra) Samo Medice, ki se ta mesec vrne iz JNA, ni igral službi vojaški rok.

V nedeljo 12. septembra Novomeška ekipa je nastopila v moštvo Novomeška za prvo in drugo mesto in Kamnik (25. septembra) in z Jesenicami (2. oktobra) Samo Medice, ki se ta mesec vrne iz JNA, ni igral službi vojaški rok.

Novomeški miličniki že drugič republiški prvaki v plavanju

V okviru republiških športnih tekmovalnih uspešnih Ljudske mlade, ki je bilo v nedeljo 4. septembra v Murški Soboti, so uslužbeni LM okraja Novo mesto zasedli prvo mesto. Naša osemčlanska ekipa je dosegla 154 točk, drugo in tretje mesto pa si delila Ljubljana in Gorica s po 104 točkami. Tako so uslužbeni LM okraja Novo mesto tokrat že drugič osvojili republiško prvenstvo v plavanju in si priborili pokal.

V posameznih disciplinah so naši miličniki zasedli tri prva mesta; 100 m prosto je zmagal Ivan Mrzacek PLM Kostanjevica; 65,6 m hrbtno je bil prvi Franc Koren PLM Novo mesto; v 500 m in 1 km je pripravila prva na cilj naša ekipa v postavi Ivan Mrzacek - PLM Kostanjevica, Jože Prosenčič - Prometna PLM, Stane Dragozet - PLM Trebnje in Franc Koren PLM Novo mesto. Z doseženimi rezultati v vseh doseženi tekmovalnih LM (anu-

BREZ DOLENJSKIH TOPLIC: letos 121.985 kopalcev!

Ze zadnji smo poročali prav na tem mestu, da je obiskalo veliki bazen v Vidmu-Krškem letos do konca avgusta 41.133 kopalcev. Medtem so nam odgovorili tudi iz Cateških Toplic: tu se je letos kopal v termalni vodi 38.400 kopalcev, v bazenih Smarjeških Toplicah pa je bilo do konca avgusta 32.950 kopalcev (od tega v odprtem bazenu 22.760, v zaprtih bazenih pa 10.190 ljudi). V kopalnem bazenu Kopitarne Sevnice je bilo v tej sezoni 9.500 mladih in starih kopalcev, izletnikov in tabornikov. Potemtakem je bilo v bazenih v našem okraju letos 121.985 kopalcev, pri tem pa niso všteti številni kopalci, ki so obiskali Dolenjske Toplice in tamkajšnje zaprte bazene oz. veliki odprti bazen (navzile dvakratni pismeni prošnji in osebni urgencaj nam iz Dol. Toplice zaprosilnih podatkov dozdaj niso poslali). Vprašaj za naslovom STO TISOČ KOPALCEV? je torej odveč - saj je bilo letos v naših kopalcih prav gotovo več kot 150.000 obiskovalcev. Za nadaljnji razvoj turizma in izletništva v okraju so to prav gotovo razveseljive številke. Število kopalcev na Kolpi, Krki, Mirni in še nekaterih drugih vodah v okraju nam to praktako potrjuje. - Na sliki: bazen «CELULOZE» v Vidmu-Krškem.

PK »Celuloza« pred razpustom?

Ze dalj časa se vztrajno širijo vesti, da je znani Plavalni klub «CELULOZA» na Vidmu tik pred razpustom. Na zadnji seji upravnega odbora kluba so znova razpravljali o tem prejšnjem vprašanju; po izjavah odgovornih tovaršev v klubovnem vodstvu nameravajo PK «CELULOZE» zares razpustiti. Sela je bila 31. avgusta; vzrok za razpust - nesrečne finančne skrbi in pomanjkanje sredstev za nadaljnje delo kluba. Pred nedavnim smo dobili iz PK «CELULOZE» pismo, v katerem

nam predsednik sporoča med drugim tudi tole:

«Večna skrb glede denarja ne ustvarja ravno najboljšega vzdušja med tekmovalci, pa tudi vodstvo kluba počasi izgublja voljo do dela. Prejšnja leta smo se serirali z oglasi, s katerimi so in serirali v naši brošuri naklonjeni nam kolektivni, pa tudi s podporo, ki smo jo dobili od sindikalne organizacije Tovarnar celuloze in papirja DJURO SALAJ ali od uprave večjim podjetjem v okraju vabila za naročilo oglasa v brošuri, ki jo pripravljamo za letošnja leta republiko. Tudi tu je povzročil na glava utrata, na osebne intervencije predsednika kluba pa so posamezniki odgovorili tudi takole: »Kaj bi lažna vrana sito pitala: Prav gotovo tak od-

Zadovoljiv waterpolo v II. kolu prvenstva LRS

V bazenu tovarne »Djuro Salaj« v Vidmu-Krškem so od 2. do 4. septembra merili moči v zaključnem tekmovalju v waterpolu SD Triglav iz Kranja, ZPK in Ilirija iz Ljubljane, ZPK Neptun iz Celja in domača Celuloza. Prvo kolo tega tekmovalja je bilo konec julija v Celju, kjer si je SD Triglav priboril pred ZPK, Ljubljano in Celulozo 4 točke, nastopila je zato velika za zmagovalca. Zoga pa je tudi v waterpolu okrogla in je favoriti že prvi dan tekmovalja prekrizala račune Celuloza, ko ga je premagala z rezultatom 7 : 4. V splošnem je bila igra dobra, v začetku gicer malo mlajna, proti koncu pa se je razvila v prav lep waterpolo. Tudi organizacija tekmovalja je bila prav dobra, le slabše sojenje je spet večkrat zasurilo vročo kri. Rezultati so bili taksi: Ilirija : Celuloza 5 : 3, Triglav : Neptun 10 : 3, Ljubljana : Neptun 6 : 0, Triglav : Ilirija 2 : 2, Celuloza : Ljubljana 2 : 7, Celuloza : Neptun 8 : 7, Ilirija : Ljubljana 3 : 6, Ljubljana : Triglav 4 : 3 in Neptun : Ilirija 4 : 2.

Prvim trem zmagovalcem so razdelili pokale in s tem je bil uradno končan. Takoj sem odšel pisat to poročilo, ko pa sem se popoldne vrnil k bazenu, sem videl, da ponovno igra ZPK

Ljubljana in SD Triglav. Na že omenjeno slabo sojenje delegiranih sodnikov se je SD Triglav pritožil, nakar je komisija sodnikov IL stopnje pritožbi Triglava ugodila in prvo tekmo razveljavila. Igrali so še enkrat in v tej tekmi je Triglav premagal ZPK Ljubljano z rezultatom 4 : 2. Teko se je vrstni red spremenil. Prvak v waterpolu za leto 1960 je torej postal SD Triglav iz Kranja. Mnenja smo, da bi zbor sodnikov pri PZS vsaj na prvenstva lahko pošiljal take sodnike, da se tekme ne bi več ponavljale, kot se je v Krškem v enem tednu zgodilo že dvakrat.

Končni vrstni red se je torej za prvi dve mesti spremenil takole: 1. Triglav 49:33, skupno 12 točk, 2. ZPK Ljubljana 33:23, skupno 10 točk, 3. PK Celuloza 37:46, skupno 6 točk, 4. ZPK Neptun 31:46, skupno 6 točk, 5. PK Ilirija 17:48, skupno 5 točk.

»POŽRL SEM, A ŠE ME BOLI...«

Zbrali smo se ob dveh popoldan, po končanem delu. Vsak izmed nas je ta dan že izročil svoje dnevne naloge, vsi smo imeli za seboj že osem ur službe. Zbrali smo se na sestanku osnovne organizacije Zveze komunistov v podjetju. Med pregledom sklepov smo nalezili na točko, v kateri je na zadnjem sestanku eden izmed naših tovaršev dejal, da se mu je storila velika krivica. Kakšno - ni hotel povedati. Prigovarjali smo mu, mu objudljali pomoč - a vse zaman. »Ne, ne bom povedal,« pravi, »jaz sem že »požrl« tisto reč, me pa še vedno boli!»

Ali je imelo smisel vse to še ponovno pogovrati - ga skoraj prositi, naj pove, da mu pomagamo, če je v naši moči? Ali je morda boljše, da ni povedal? Razmišljal sem še zvečer o tem. Sem mu morda ravno jag storil krivico, ali Jože, Tone, Ivan, ali morda ta, ki mu pri delu stojijo ob rami in se skupno potita ob stroju? Nerodno mi je bilo takrat, ko je molčal, nerodno mi je še sedaj, ko ga srečam. Včasih je dovolj že samo napačen mig z roko, pa ga nekdo, ki je ta trenutek nezapolnjen, razume drugače, sovržno, nenaklonjeno. Včasih v žali zganjamo stvari, ki bi si jih sicer nikdar ne upali. Včasih - kaj vse včasih storimo, ne da bi hote komurkoli želeli kaj slabega, ali da bi kaj slabega mislili! Zavladala je molk, obsedel smo parjenji in vsakdo je imel svojo skrivno, morda moji slično misel.

Ne morem se znebiti občutka, da je tak način potovanja o težavi zelo zelo škodljivo. Vzbuja nezaupanje med ljudmi in ne glede na to, da se je ta dogodek pripetil med člani Zveze komunistov, ni prav, da človek ne pove vsega, kar ga tišči. Na dan z besedo, tovariš! Ne samo na sestanku, tudi drugje, v osebnem stiku s sebi najbližjim boš morda našel uteho, zadovoljstvo. Morda ti bo ta, ki se skupno trudita, pomagal k spoznanju, da tista velika (morda pa le ni tako velika) krivica še ni verok za tvojo vsakodnevno zagrenjenost, da se da še popraviti, da se bo morda tudi ta, ki ti jo je storil, potrudil z vsemi močmi, da popravi, ki je napak storil! Morda ti bo po takem, splošenem pogovoru z nekom dan lepsi in bodo stvari okoli tebe spet dobile prijaznejši, vesel vtide!

Tako pa ga gledam, kako sključen in potrj hodi med nami. Ne zaradi sebe, zaradi nekoga izmed nas, njegovih sotrudij in sodelavcev je strl. soka temnejše sije zamj. Kje smo - ljudje, kje smo - da bi mu ponudili roko tako, da bi jo sprejel? -ok

Kako čistimo gramofonske plošče

Danes so gramofonske plošče večinoma nezlomljive, vendar pa moramo pazljivo ravnati z njimi, da jih bomo lahko uporabljali dolgo časa. Zlasti jih moramo varovati prahu. Vsaka plošča naj bi imela nylonsko ali vsaj papirno vrečko. Plošče pa moramo tudi večkrat brisati, toda samo z mehko flanelasto krpo ali, še bolje, s koščkom žametja. Vsako toliko časa pa plošče lahko tudi operemo, toda le s hladno, čisto vodo. Mokrih plošč ne brisemo, temveč jih postavimo pokonci, da se same posuše.

- Če bova pojedla vsa torto, bo mama pozabila, da jo je spekla...

Izpolnili so obljubo

Letošnje mladinske delovne brigade, ki pomagajo graditi avtomobilsko cesto v Srbiji in Makedoniji, imajo imena po mladih herojih. Predstavniki mladine so pred odhodom brigad obiskali matere padlih herojev in jim objavili ponoven obisk po povratku z zvezne akcije; pri tem so jim pred kratkim podarili spominke albume z delovne akcije.

Brodaričeva mama in Južnova mama sta nam pri ponovnem srečanju omenili, da nista dvomili o obisku brigadirjev. Skupnica brigadirjev in predstavnikov političnih

organizacij je najprej obiskala Brodaričevo mamo v Rosaticah. Maminih objuba, da bo zdrava, ko se bomo spet videli, je držala. Dobili smo jo pri vsakodnevnih opravilih, ki jih doma nikdar ne zmanjka in kar nerodno ji je bilo, ko smo jo povabili k ponovnemu fotografiranjju. O marsičem smo se pomenili in srečanje z dobro partizansko mamico nam bo ostalo v nepozabnem spominu.

Kakor prvič, nas je Južnova mama tudi drugič sprejela z besedami, ki vlivajo pogum in samozaupanje, pa hkrati povedo, da govorimo z ženo, ki je hrabro in vztrajno prenašala vse tegobe medvojnega življenja. Pripovedovala nam je, kako so prihajali in odhajali borci v vojni letih, kako so se srečevali brigade partizanov, kako je vse ljudstvo živelo in dihalo z njimi in najtežjih časih. »Kakor sem imela rada mađ vojno vse fante in dekleta v brigadah tako kot svoje otroke, tako sem zdaj ponosna na lepe uspehe, ki ste

jih dosegli na avtomobilski cesti v Makedoniji. Prijetno je bila presenečena, ko ji je Vida Kraševce, komandant brigade, ki nosi ime njenega pokojnega sina - narodnega heroja, podarila spominski album in lep šopek nageljnov. Obe mamici sta bili veseli obiska in pozdravov mladega rodu, ki tako uspešno pomaga graditi domovino. Slavko Dekl

Ljubka obleka za prve jesenske dni. Narejena je iz volnena blaga, ki je podobno čebelnemu sajlu, kakršno je letos zelo v modi

Poskusite!

GOSTI SADNI SOK Z NAVADNO PASTERIZACIJO

Sadje operemo, očistimo, po potrebi razrežemo, prilijemo malo vode - na 1 kg 3 del - in postavimo na vroče štedilnik, da se zmehča. Nato ga pretlačimo po okusu sladkamo (10-20 dkg sladkorja na 1 liter soka), dodamo še 3 grame konzervansa na 5 litrov soka. Ponovno segrejemo in preden zavre - 80° C, ga nalijemo v vroče steklenice. Takoj zavezemo z dvojnimi celofanom in počasi ohladimo.

Sok lahko pripravimo iz grozdja, črnega ribeza, marelice, breskev, hrušk in drugega sadja.

ČESPLJEV DŽEM

1 kg češpelj, 75 dkg sladkorja.

Sladkorju dodamo malo vode in kuhamo tako dolgo, da se potegnejo mehurji, če jih nemo sladko raztopimo skozi zanko (ali ključ), dodamo razkoščene češnje ter kuhamo, da se malo zgosti. Mešamo čim manj! Se vroče napolnimo v pogrete kozarce in zavezemo. Na ta način lahko pripravimo džem iz vseh vrst sadja.

BUČNA MARMELADA

Dobro zrele buče olupimo in z žlico izdolbemo sredico. Steh-tamo očistene dele; na 1 kg buč vzamemo 80 dkg sladkorja.

Buče naribamo kot repo in nalagamo v dobro položeno kozico plast buč in plast sladkorja; na vrhu naj bo sladkor. Tako pripravljeno pustimo čez noč, da se sladkor stopi. Nato kuhamo in mešamo. Dodamo še cel cimet in klinčke, na koščke zrezano limono, lahko tudi vinski kis, da zgubi marmelada okus po bučah. Še z vročo marmelado napolnimo pogrete kozarce in zavezemo z dvojnimi celofanom.

Prvo knjigo Dolenjske založbe - Bekovce povest DOMACIJA - dobite v vseh knjigarnah. Cena v platno vezane knjige 560 din, broširane 450 din

REPORTAŽA IZ 21. STOLETJA

3

POGLED V PRIHODNOST

Twainovo poročanje

Silvni ameriški humorist Marc Twain je bil v mladih letih časnikar pokrajinskega lista. Ker ga je glavni urednik venomer opozarjal, naj poroča na kratko, je Twain napisal takole poročilo o samomoru nekega uglednega meščana: »Dwight P. je naredil samomor. V klubu je ložil na glavobol, izpil je en viski, vzjel klobuk, sedel v kočijo, prijel za revolver in se ustrelil! Simpatičen možak. Škoda. Sožalje od vsepovsod in vse, kar spada zraven.«

Usmiljeni duhovnik

V Gorzovu na Poljskem je bil duhovnik in profesor cerkvenega prava Jan Kus obsojen na dve leti in pol zapora, ker je v hiši usmiljenih sester tri leta skrivaj neko poslovodkajo velike trgovine. Poslovodkinja je namreč poneverila 370.000 zlotov in jo je iskala polhojca. Na vprašanje, zakaj je skrivaj poneveriteljico, je bogoljubni gospod odgovoril, da je usmiljenjša.

Nevidna žica

Trije znanstveniki v Leningradu so odkrili metodo za proizvodnjo zelo tankih žic. Po tej metodi se proizvaja žica iz hladne kovine, kot doslej, marveč iz razbeljene, kar pomeni velik prihranek na času. V stekleno, na enem koncu zateljeno cevko, dajo košček litega železa ali druge kovine, iz katere hočejo narediti žico. Kovino raztalijo s tokom visoke frekvence, nato pa iz nje z nekaj enostavnimi napravami izvalijo žico, tako tanko, da je za človeške oči nevidna, prenese pa temperaturo do 350 stopinj Celzija. Deset kilometrov te žice da klopek, ki ni večji od navadnega prstana.

Star okostnjak

V neki pečini na tromeji Irana, Iraka in Turčije so ameriški arheologi našli človeški okostnjak, katerega starost cenijo na 75.000 let.

Moj zadnji prelet oceana iz Pariza v New York v štirinastem letu »Superkonstelation« je trajal komaj 17 ur — čudovito, udobno letalo. Čeprav, odkrito povedano človeka v njem tresel in ziblje le malo manj kakor na »Queen Mary«. Samo enkrat v življenju pa sem užival resnično zadovoljstvo potovanja — to je bil polet na prelepelem hitrem letalu, o katerem sodej, da je predhodnik letalsva prihodnosti — na TU-104. Razdaljo Praga—Moskva smo na višini 10 tisoč metrov preleteli prej kot v dveh in pol urah. Ni bilo tresljajev ne guganja. Kratkotrajno nisimo čutili, da letimo. Čudovito udobno potovanje!

Atomska energija za pogon letala in prestavitve potovalnih tras v lonosfero, na višino 15 do 20 tisoč metrov nad zemljo, povečanje hitrosti poleta na 5 do 10 tisoč kilometrov na uro — to je prihodnost letalstva...

Kajpak sem se dotaknil samo splošnih stvari, največjih problemov. Tudi ni mogoče natančno predvideti prihodnosti; pokazati moremo le splošno smer njenega razvoja.

Avtomobil — model leta 2007

Potujeta v Enski! — je vprašal inženir Jurij Aronovič Dolmatovski. — Izvolite, popeljem vaju z avtomobilom. To je izvrsten stroj, model letošnjega, 2007. leta.

Stopila sva k srebrnkastemu, velikim kapljam podobnemu stroju, ki je stal nizko nad cestnim betonom in na majhnih kolesih, majhnih v primerih s temi, ki smo jih vajeni. Zadnji, zoženi del, je imel oporo, podobno repu reaktivnega letala. Mehke linije trupa so rahlo prehajale v vodoravne in navpične ploskve zadnjega dela, ki je končal s posebnim odrezom. Vzorno gladka površina avtomobila ni imela ne vrat-

nih kljuk ne oken, sploh ničesar, kar bi štrlelo nad aerodinamičnim trupom te vodoravne položene kaplje iz čudne snovi.

— To ni kovina, — je inženir pokazal okrov, — marveč posebna plastična tvarina, ki ima izredno zanimive lastnosti... Sicer pa, poglejta stroj znotraj. Vstopita.

Oprema avtomobila čez 40 let

Inženir se niti s prstom ni dotaknil okrova tega čudnega avtomobila, toda komaj je izrekel zadnje besede, se je v steni nenadoma pokazala široka vrzel. Vrata se niso odprla, kot običajno, temveč so zdrsnila v steno.

Stopili smo v kabino. Znotraj so bile stene videti prosojne. V prednjem delu je stal nevelik pulz z nekaj gumbi. Sedeže si lahko postavil, kakor ti je bilo bolj udobno. Dolmatovski je obrnil svoj naslanjač in se udobno usedel s hrbtom proti smeri vožnje, z obrazom obrnjen k nama, ki sva se usedla na zadnja sedeža. Ne da bi obrnil glavo, je rekel z mirnim glasom: — Naprej proti jugozahodu, do odcepa za Ensk.

Skoraj nisva občutila premika in zagona, tako rahlo je avtomobil odpeljal. Ze čez minuto pa je naše vozilo, ki ga ni nihče šofiral, drvelo po sivem traku avtomobilske ceste s hitrostjo kakih 250 km na uro. Modri kazalec brzinomerja je celo prešel to številko. Mi smo se tako bliskovito švigale hiše, da se nam je začelo vrteti v glavi. Inženir se je s prstom dotaknil nekega gumba in stene so v hipu postale neopazne. Svetloba pa je še vedno sijala skozi nje in v avtomobilu je bilo svetlo, kakor prej. Polarizacijske šipe, sva ugotovila.

— Zdaj se pa povrnimo za sto let nazaj, — je rekel inženir. — V času, ko so prvi avtomobili vzbujali splošno prese-

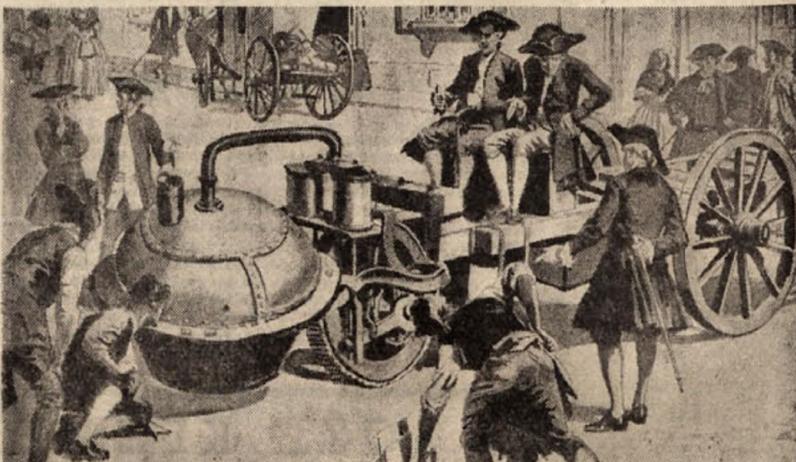
nečenje. Saj je komaj mogoče primerjati počasne, ropotačje kočije na začetku 20. stoletja, z udobnim domom na kolesih, kar je postal avtomobil sredi 20. stoletja. Dobil je udobno notranjo opremo, kakor je ni niti v dobro opremljenem stanovanju: radijski sprejemnik, ustrezno svetlobo, grelce, vžigalnike, naredko tudi napravo za primerno vlago in temperaturo zraka. Vendar so tudi v teh modelih sredi stoletja 50 odstotkov prostora zavzeli motor, radiator, priključnik, krovinske praznine in le 50 odstotkov ga je ostalo za ljudi.

Sesto desetletje 20. stoletja je potekalo v prizadevanjih, da se zmanjša obseg opreme. In danes zavzema oprema v avtomobilu komaj 20 odstotkov vsega prostora.

Kot vidite, obsega teh »dvajset odstotkov« tudi sredstva avtomatizacije: opazili ste, da je mogoče avtomobil upravljati samo z glasom. Avtomati sami vodijo avtomobil po najkrajši poti v nakazano smer, brez mojega posega. Zato med vožnjo lahko berem knjigo, poslušam radio, gledam televizijsko oddajo ali pa se pogovarjam s sopotniki, kot sedajje.

Cesta napaja stroj

Kajpak, če smo hoteli narediti tak avtomobil, je bilo treba hkrati zgraditi tudi ceste zanj. Radiolokacijska instalacija — prvič so jo začeli uporabljati v avtomobilih okrog leta 1956 — je nepretrgoma v stiku z obcestnimi znaki. Fotoelementi sledijo signalom semaforov. Pri tem so obcestni signali in semafori in sama cesta preručnani za vožnjo prav takih avtomobilov. To ni nič čudnega, saj si je bil tudi nek-

Zgodovina avtomobila je v najširšem pomenu besede tako stara kot prva prizadevanja ljudi, da bi izumili prevozno sredstvo, ki bi se premikalo samo, brez pomoči človeka ali živali. Ze leta 1250 je Roger Bacon predvidel pojav takega vozila, ki se bo »premikalo z lastno močjo«. Italijan R. Valturio je 1472 predlagal, da bi sestavili vozilo, ki bi izkoriščalo moč vetra. Leonardo da Vinci je okoli 1500 izdelal načrt za samopremično vozilo. Šele izumi novih virov energije so omogočili, da so taki načrti postali stvarnejši. Francoz N. J. Cugnot je leta 1769 izumil prvi avtomobil: na parni pogon, kakršnega vidite na gornji sliki: Imel je 3 kolesa, »motor« pa je bil pred prvimi kolesom, s pomočjo katerega je upravljaval vozilo. Ta »parni avtomobil« je lahko peljal 5 ton bлага, vendar se je moral vsakih 12—15 minut ustaviti, da bi se spet dosegel potrebno napetost pare. Ne pozabimo, da je bilo to šele pred približno 200 leti — danes pa že načrtujemo atomske avtomobile, medtem ko pripada bodočnost električnemu avtomobilu, ki ga bo napajala cesta in ga hkrati avtomatično, brez nesreč in neverjetno hitro vodila po človekovem naročilu kamorkoli...

KRŠKA RAZGLEDNICA

Simo Puresov z Rese 8 nad Vidmom potuje že več kot 35 let po domači občini: je potujoči klepar. Poklile izumira. »Tu ni delavnikov z 8 urami, mladi se lotevajo drugih reči...« nam je dejal minuli četrtek, ko smo ga zmočili sredi dela v Krškem

ZAKLAD V STENI

Nekaj prometna nesreča v Kočevju na slovaškem je pred kratkim zbudila spomin na najtemnejše dni nacistične okupacije. Nekaj težko obložen tovorni avtomobil se je na cesti umaknil motoristu pri tem pa je zavozil na pločnik in se zaletel v steno. Prebil jo je in ostal sredi sobe. Ko si je policija nekoliko natančneje ogledala povzročeno škodo, so se zavedli v zidu zlatniki. Kamion je odkril zaklad. Soter kamiona je bil le laže poškodovan, soba pa je bila na srečo prazna. Ko so policaji in

DOLENJSKI LIST v vsako hišo Spodnjega Posavja, Bele krajine in Dolenjske!

KOKOŠJA BASEN
Dve kokoši sta zašli na ulico in začeli ogledovati izložbe, kar zagledata v izložbi veliko jajce iz čokolade. Nekaj časa ga ogledujeta, se čudita, nato pa pravi ena: »Ti, ali morda slučajno poznaš potelina za tole?«

PRVO VPRAŠANJE
V prvem razredu vpraša tovarišica prvi dan šole: »No, otroci, bi rad še kateri kaj vprašal?«
»Jaa, tovarišica: bodo kmalu zimske počitnice?« je zagrmelo v razredu.

TEZKO IZVEDLJIVO
Zdravnik pregleduje zapornika, ki je obsojen na strogo ječo: »Veste, v prid vašega zdravja vam pravi resno svetujem tole: bodite čim več na soncu in v morju!«

SE ENA IZ PRVEGA RAZREDA
»Tovarišica, ali bi molala še hoditi v šolo, če se položim?«

ŠKODLJIVO KAJENJE
»Kdaj ste začeli kaditi?«
»Z dvajsetimi leti. Od takrat pa do danes, ko jih imam osemdeset, sem stalno kadil.«
»Vidite, če ne bi kadili, bi bili sedaj stari že sto let!«

NA SODIŠČU
Sodnik priči: »Gospa, najprej povejte koliko ste stari, šele potem vas bom zaprigel.«

USTREŽLJIVOST
Slavni astronom Cassini je povabil neko grafico, naj pride v njegovo zvezdarno gledat Lunin mrk. Kajpak je grafica prišla eno uro prepozno in s stidljivim glasom zaprosila astronoma: »Gospod Cassini, vem da boste tako ustrežljivi in meni na ljubo mrk ponovili!«

HRIB, KI SE MAJE

Vas Malkovec leži blizu Trzišča. Do Mikronoga je kakih šest kilometrov. Z vasi je lep razgled daleč naokoli. Človek se vpraša, zakaj so se ljudje naselili tako visoko na hribu. Kmetje v vasi imajo nekaj travnika in njiv. Tudi vinograde imajo. Z njimi se mučijo dan za dnem. Včasih jim potolče toča, včasih uniči peronospora. Vendar se nekako prebijajo skozi življenje. — Vendar toča, peronospora, hoja, ki je potrebna do doline, od uradov in trgovine, ni nič proti tistem, kar nadleguje vaščane in jim dela največje skrbi.

»Prvič je bilo osemindeset-

Takole zglada Borštnarjeva hiša na Malkovec

»Preklemsko se je majalo,« je dopolnila njegova žena. »Bilo je 21. aprila letos. Zvečer je bilo in odpravljali smo se spat. Jaz sem bila ravno na pragu. Hotela sem v hišo. Takrat je prišel mož in rekel: Kaj boš v hiši, saj vidiš, da se ruši! Del zidu je zgrmel po tleh. Stene so vse popokale. Kar poglejte jih,« je pokazala z roko več kot tri centimetre široke špranje.

»Sedaj spimo zunaj na podu,« je pripovedovala. »Tukaj je nevarno, lahko bi nas podulo.«

»Je druge hiše tudi tako prizadelo?«

»Majale so se tako kot naša, vendar niso tako razpokale. Pod našo hišo je studene in najbrže je vse volto...«

Mladi iz vasi odhajajo v dolino. Tam si najdejo službe in se izognejo »hribu, ki se maje«. Stari ostajajo.

»Bomo videli, kako bo drugič,« pravijo...

setega,« je povedal Tone Borštnar. »Italijani so mi med vojno požgali hišo. Tega leta sem jo zopet pozidal. Ni minilo štirinajst dni, ko je bila že zopet taka, kot da bi bomba padla nanjo. Potres je bil! Tla so se kar majala. Del hiše se je sesul. No, potem sem zopet pozidal. In ni hudič, letos jo je zopet »nosilo.«

»Preklemsko se je majalo,« je dopolnila njegova žena. »Bilo je 21. aprila letos. Zvečer je bilo in odpravljali smo se spat. Jaz sem bila ravno na pragu. Hotela sem v hišo. Takrat je prišel mož in rekel: Kaj boš v hiši, saj vidiš, da se ruši! Del zidu je zgrmel po tleh. Stene so vse popokale. Kar poglejte jih,« je pokazala z roko več kot tri centimetre široke špranje.

»Sedaj spimo zunaj na podu,« je pripovedovala. »Tukaj je nevarno, lahko bi nas podulo.«

»Je druge hiše tudi tako prizadelo?«

»Majale so se tako kot naša, vendar niso tako razpokale. Pod našo hišo je studene in najbrže je vse volto...«

Mladi iz vasi odhajajo v dolino. Tam si najdejo službe in se izognejo »hribu, ki se maje«. Stari ostajajo.

»Bomo videli, kako bo drugič,« pravijo...

PIŠE: *Dražica Vresniče*

ZAKLAD

OBALNA

RIŠE: *Milan Maver*

52. Mišo je odpeljal oficirja in njegove na jaso. Pokazal je, kje je Nemec taboril. Nekaj metrov stran v grmovju jim je med skalami pokazal s travo pokrito luknjo. Odgnil jo je. Med kamni se je prikazala zlatnina. Oficir in miličniki so si ogledovali dragocene predmete. »Vidite, to je nemški vojak naropal med vojno,« je pojasnil oficir. »Najbrže je bil tu na položaju. Vzel je škatlo in vso zlatnino skrli. Zdaj bi zaklad odnesel, če ne bi bilo tega junaka!« »Nikar me ne hvalite!« je rekel Mišo. »Pohitimo, saj ne vem, kako je z mojima prijateljema in Mašo. Sibirji me!«

53. Nekaj miličnikov je ostalo pri zakladu, oficir, Mišo in člani posadke so odhiteli v zaliv. Oficir je s daljnogledom opazoval črne čiške na morju in dajal navodila. Čez čas so mogli tudi s prostim očesom videti oba čolna. Mišo je od veselja poskočil, ko je zagledal prijatelje. Zdaj je vedel, da se jim ni zgodilo nič hudega. Nekdo je zaklical, naj čoln ustavijo. Z roko je pokazal na človeka, ki je plaval v vodi. Obstali so in trenutek zatem so potegnili na krov premočenega Wernerja. »To je tisti, ki se je pripeljal z barko,« je povedal Mišo. Oficir je ukazal, naj ga zapro v kajuto.

54. Posadka patrolnega čolna je zagledala zanimiv prizor. ko se je približala motornemu čolnu. Oba fanti, ki sta skušala zakrpati jadro, sta od veselja poskakovala in jim mahala. Maša pa je, kot da ni nikogar v bližini, stala s puško v roki pred ujetim Nemcem. »Fanta, kaj vidim?« je vpil Mišo. »Ukrotila sta jih. Vidva? Ti, Jure, bleda junaška!« »Da! Mišva sva ujela tatove.« »Ponosen sem, ker smo skoraj vse opravili sami,« je rekel Mišo. »Tovariš oficir, vse smo opravili. Obrnil se je k posadki, ki si je zavzeto ogledovala prizor: —Zdaj prenučamo zadevo...«